

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสลักไผ่ หมู่ที่ 3 ตำบลกุฉินชัย
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

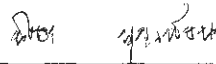

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ ของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์นิตยา บุญเทียน)

กรรมการสอบ

(อาจารย์สอาด สุตกัณณ์)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

(รองศาสตราจารย์ทรงพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่ เดือน พ.ศ.

- 9 ต.ค. 2545

บทคัดย่อ

ณัฐรฤกฤดา หวยสูงเนิน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน
จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ชนิดา บุญเทียน, 141 หน้า

วัตถุประสงค์ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้าน
สลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ
เพื่อต้องการทราบถึงกระบวนการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน กองทุนหมู่บ้านตามนโยบาย
ของรัฐบาล ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัจจัยด้านบวกด้านลบและแนวทางแก้ปัญหา และได้ใช้ จีพีพี
โมเดลเข้ามาช่วยในการวิจัย โดยใช้แบบสัมภาษณ์ตามแบบฟอร์ม บร. 1 – บร. 12 มีการจัดเวทีชาว
บ้านประชาคมระดับตำบล มีการสุ่มตัวอย่างในหมู่บ้าน 100% ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด การ
วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งตามลักษณะของข้อมูลในเชิงปริมาณและคุณภาพ ผลการวิจัยในครั้งนี้
ประกอบไปด้วยผลการประเมินสองหน่วยระบบ คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการแนะนำส่ง
เสริมผู้กู้ และหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย จากผลของการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้
ผลการดำเนินงานของกองทุนในระยะเวลาหนึ่ง สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
เมืองสามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปเพื่อประกอบการพิจารณาตัดสินใจต่อไป และผู้ที่ต้องการ
ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในครั้งนี้นำไปเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา...ณัฐรฤกฤดา หวยสูงเนิน

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา...อ.ชนิดา บุญเทียน

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา...อ.ชนิดา บุญเทียน

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์นิศยา บุญเทียน อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- อาจารย์สอาด สุลักษณ์ อาจารย์ร่วมปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร. ไทย ทิพย์สุวรรณกุล และคณะอาจารย์ประจำสาขาเทคโนโลยี

การจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำปรึกษาทางด้านวิชาการ

- นายอำเภอสูงเนิน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และพี่น้องบ้านสลักไผ่ หมู่ 3 ที่ให้ข้อมูล ตลอดจนอำนวยความสะดวก และให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

- คุณอาภรณ์ สิงห์เศรษฐกิจ และพัฒนาชุมชนอำเภอสูงเนิน ที่ให้คำปรึกษาเรื่องข้อมูลท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

ณัฏฐกฤดา หวยสูงเนิน

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	2
4. วิธีดำเนินการ	8
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	9
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	10
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	11
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	18
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	19
7. หลักการประเมินโครงการแบบชีพท์โมเดล	20
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	21
9. หลักวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	23
1. วิธีการประเมินโครงการ	23
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ	24
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล	35
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการติดตามประเมินโครงการ	38
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	38
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	44
3. การประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้รู้	64
4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	65
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
1. สรุป อภิปรายผล	68
2. ข้อเสนอแนะ	69
รายการอ้างอิง	71
ภาคผนวก	74
ภาคผนวก ก เอกสารที่เกี่ยวข้อง	75
ภาคผนวก ข แบบรายงาน บร. 1 - บร. 12	90
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมสมาชิกกองทุน	138
ประวัติผู้เขียน	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1.1	องค์ประกอบการประเมินกองทุนหมู่บ้าน	6
3.1	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินบริบท	24
3.2	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย	27
3.3	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ	29
3.4	ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต	33
4.1	จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร	39
4.2	การประกอบอาชีพในครอบครัว	39
4.3	จำนวนครูที่จบวิชาเอก	40
4.4	จำนวนนักเรียนโรงเรียนในแต่ละชั้น	40
4.5	จำนวนแหล่งน้ำใช้และการใช้น้ำตามจำนวนแหล่งน้ำ	41
4.6	จำนวนผลผลิตทางการเกษตร	41
4.7	รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปีแต่ละครัวเรือน	42
4.8	จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3	52
4.9	รายชื่อผู้ขอและผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน	52
4.10	จำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน	55
4.11	รายละเอียดการชำระคืนเงินกู้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3	55
4.12	ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	57
4.13	จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้กู้ (นางสำรว ย ภูมิสูงเนิน)	60
4.14	จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้กู้ (นางทองดี โฉสูงเนิน)	61
4.15	จำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้กู้ (นายเฉล้ม ประจง)	63

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1.1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาวิกฤตสืบเนื่องมาจากการมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการผลิตภาคอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาเทคโนโลยี วัสดุคืบและทุนจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้น ทำให้ฐานของเศรษฐกิจของประเทศอ่อนแอ ประกอบกับเรายอมรับระบบการค้าเสรีซึ่งอาศัยความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจเข้าต่อสู้จึงทำให้ประเทศของเราพ่ายแพ้บนเวทีเศรษฐกิจโลกอย่างง่ายผลของวิกฤตเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมากระทบถึงสังคมและขยายกว้างขึ้นเรื่อย ๆ เริ่มต้นจากสังคมของคนที่ย่ำรวย ขยายสู่ชนชั้นกลางและแผ่ซ่านถึงสังคมระดับรากหญ้าทั้งโดยตรง และโดยอ้อมอย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยสังเกตได้จากปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจนและปัญหาสุขภาพจิต เป็นต้น

กลุ่มและองค์กรประชาชนที่มีอยู่ทั้งที่เกิดอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการในชนบทหรือในชุมชนเมืองนั้น มีหลากหลายเป็นภารกิจเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง และบางส่วนมีสภาพที่อ่อนแอไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ และขาดทิศทางการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพสังคมและการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นการใช้กลยุทธ์การสร้างเสริมความเข้มแข็งแก่ชุมชนระดับฐานรากเพื่อให้หมู่บ้านและชุมชนเมือง คิดเป็นทำเป็นและร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยตนเองอันเป็นการรู้เท่ากัน และมีความพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงจำเป็นเรื่องสำคัญ และจำเป็นที่เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้กระจายลงสู่หมู่บ้านและชุมชนเมืองทั่วประเทศ 74,881 กองทุน มีทั้งที่จัดตั้งแล้วและยังไม่ได้จัดตั้งแล้วเสร็จและได้รับโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและคั้งได้ดำเนินการปล่อยกู้ไปแล้ว และบางหมู่บ้านและบางชุมชนยังไม่สามารถจัดตั้งได้จะได้ด้วยอุปสรรคใดก็ตาม ซึ่งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เงินจำนวนถึง 74,881 ล้านบาท ดังนั้นเพื่อจะทราบว่ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลลูกจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้บริหารจัดการกองทุนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใดผู้วิจัยซึ่งได้มีโอกาสได้เข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่เห็นสมควรให้มีการประเมินกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 โดยเขียนเรียบเรียงเป็นสารนิพนธ์

เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จและจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 และเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้วิจัยในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดไว้หรือไม่ดังประเด็นดังต่อไปนี้

2.1.1 บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีกองทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ หรือสวัสดิการของสมาชิก

2.1.2 บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ให้ยั่งยืน

2.1.3 บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่ม เพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเองและมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีภูมิคุ้มกันทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.1.5 ประชาชนในบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีศักยภาพและความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวก และปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวาง การบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

2.3 เพื่อให้เกิดองค์การเครือข่ายองค์กร เพื่อการเรียนรู้ยังมีการเชื่อมโยงระหว่างกันภายในชุมชนท้องถิ่นระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับประเทศ

2.4 เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

3. กรอบแนวคิดทฤษฎี

แนวคิดและรูปแบบการประเมินของชิปของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam' CIPP Model) สตัฟเฟิลบีม กล่าวว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อมาเสนอสำหรับใช้เป็น ทางเลือกในการตัดสินใจ

สตัฟเฟิลบีมได้กำหนดประเด็นประเมินออกเป็น 4 ประเภทซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบการประเมินว่ารูปแบบการประเมินแบบชิพ (CIPP Model) ที่มาจากอักษรภาษาอังกฤษของประเด็นที่จะประเมินซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การประเมินสถานะสิ่งแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการรวมทั้งเป็นการพิจารณาในประเด็นของการขุด เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) คือ การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคน หรือ จำนวนบุคคล ที่ต้องใช้งบประมาณ และแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือและครุภัณฑ์การประเมินปัจจัยที่นำเข้ามาจะช่วยให้การตัดสินใจว่าโครงการนั้นๆ มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่ และช่วยให้เกิดการวางแผนของกิจกรรมของโครงการอย่างเหมาะสม

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) คือ การดำเนินงานของโครงการ ประเมินกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้น จะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือมีอุปสรรคใดๆ เกิดขึ้นเพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.4 การประเมินผลผลิตโครงการ (Product Evaluation) คือ การประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินโครงการว่าได้ผลมากน้อยเพียงไรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดใช้หรือไม่ การประเมินผลผลิตจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์การตัดสินใจปรับปรุงโครงการนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไปและเพื่อสมาชิกโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อม ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

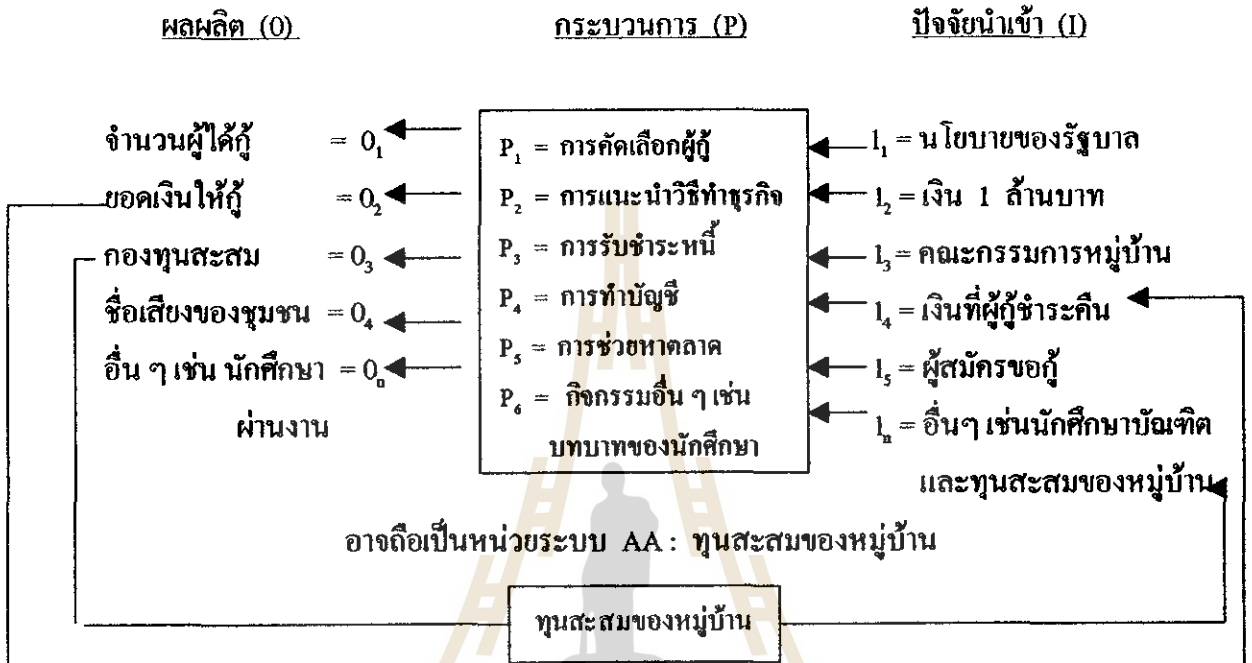
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำมาใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

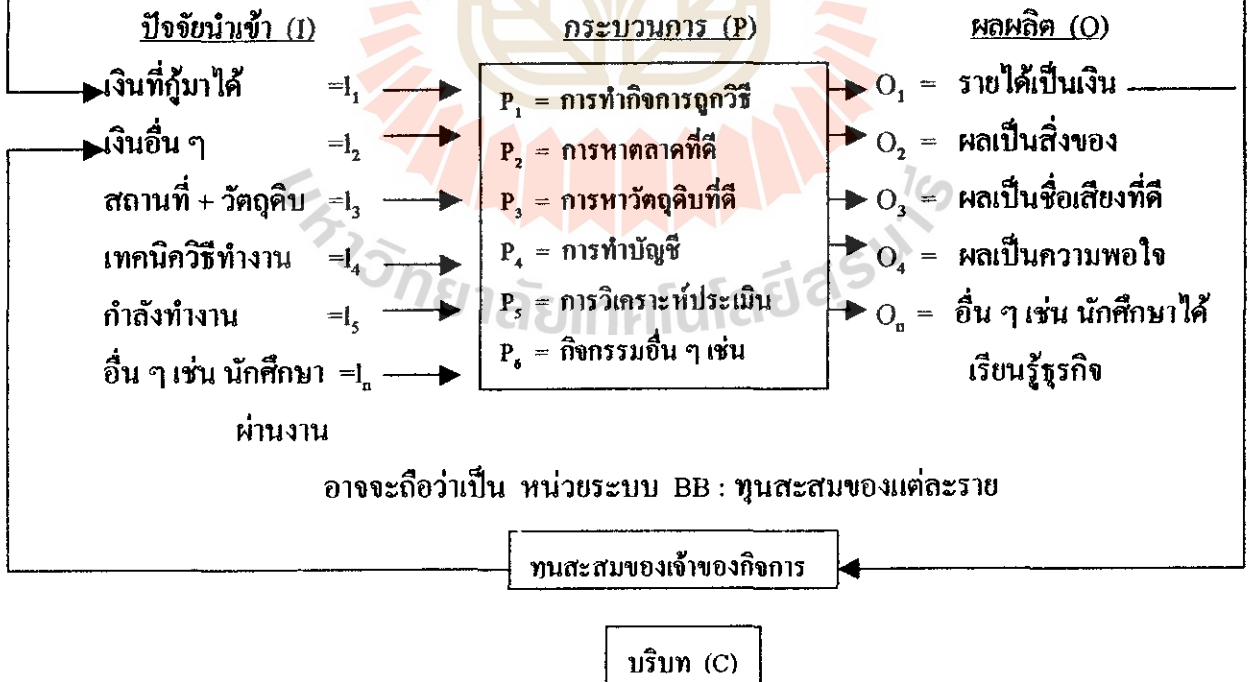
4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติล้มเลิกหรือปรับขยายโครงการที่จะนำมาใช้ในโอกาสต่อไป

แผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ชิปโมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

หน่วยระบบ B: หน่วยระบบการดำเนินการของผู้กู้แต่ละราย (B1...Bn)

ภาพที่ 1.1 ระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

จากภาพที่ 1.1 เป็นการแสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และผู้กู้ จึงประกอบด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำ ส่วนเสริมผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ กระบวนการการทำงาน ได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิต ได้แก่ O ตามรายการต่าง ๆ

หน่วยระบบ B คล้ายกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมีปัจจัยนำเข้า ได้แก่ I ที่จะนำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละรายมี P คือ กระบวนการทำอาชีพตามรายการ และมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจช่วยหาตลาดสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริษัท C ในที่นี้หมายถึงบริษัทของหน่วยระบบ A และ B เป็นสภาพภูมิประเทศและประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุน

รูปแบบการประเมินแบบชีพท์ กับการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบการประเมินโดยใช้ตารางดังนี้

ตารางที่ 1.1 องค์ประกอบการบริหารประเมินกองทุนหมู่บ้าน

หน่วยประเมิน	องค์ประกอบของการประเมิน			
ระดับหมู่บ้าน	C	I	P	P
	<p>C1 = ประสิทธิภาพเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>C2 = สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน</p> <p>C3 = สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน</p> <p>C4 = วัฒนธรรมประเพณี</p> <p>C5 = โครงสร้างพื้นฐาน และทรัพยากรธรรมชาติ</p> <p>C6 = ผู้มีชุมชน การรวมกลุ่มและวิสาหกิจ</p> <p>C7 = โครงการพัฒนาที่ผ่านมา</p> <p>C8 = ความเข้มแข็งของชุมชน</p>	<p>I1 = นโยบายรัฐบาล ระเบียบ แนวทางปฏิบัติจากส่วนกลาง (ปรัชญา วิสัยทัศน์ หลักเกณฑ์ การประเมินความพร้อม ระเบียบต่าง ๆ)</p> <p>I2 = การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ/ระดับจังหวัด/ระดับอำเภอ)</p> <p>I3 = คณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอ</p> <p>I4 = คณะกรรมการกองทุน (การได้มา, คุณสมบัติ)</p> <p>I5 = การสร้างความพร้อม/สร้างความเข้าใจ ให้แก่คณะกรรมการกองทุน</p> <p>I6 = เงินกองทุน 1 ล้านบาท</p> <p>I7 = เงินทุนสถานะอื่น ๆ ตามระเบียบฯ หมวด 6 ข้อ 23 (2-18)</p> <p>I8 = บัญชีคองทุนหมู่บ้าน</p>	<p>Pe1 = การจัดทำระเบียบกองทุน (ทุกระเบียบ)</p> <p>Pe2 = การจัดทำเอกสารเพื่อขอขึ้นทะเบียนกองทุน</p> <p>Pe3 = ระบบบัญชีกองทุน</p> <p>Pe4 = กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน</p> <p>Pe4.1 = การรับสมัคร</p> <p>Pe4.2 = การฟื้นฟูสภาพ</p> <p>Pe4.3 = ประเภทสมาชิก</p> <p>Pe4.4 = การทำทะเบียนสมาชิก</p> <p>Pe5 = กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน</p> <p>Pe5.1 = การคัดเลือกผู้กู้</p> <p>Pe5.2 = ขั้นตอนการกู้เงิน</p> <p>Pe5.3 = การโอนเงินให้ผู้ใช้</p> <p>Pe5.4 = การรับชำระหนี้</p> <p>Pe6 = การส่งเสริมการใช้เงินกู้</p> <p>Pe6.1 = การแนะนำการทำธุรกิจ</p> <p>Pe6.2 = การช่วยเหลือขาด</p> <p>Pe7 = การตรวจสอบการใช้เงินกู้</p> <p>Pe8 = การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน</p> <p>Pe9 = การจัดการประชาสัมพันธ์</p> <p>Pe10 = การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน</p>	<p>Pd1 = จำนวนสมาชิกกองทุน</p> <p>Pd2 = จำนวนผู้ใช้เงินกู้</p> <p>Pd3 = ยอดเงินที่ให้กู้</p> <p>Pd4 = จำนวนผู้ชำระเงินตามกำหนด</p> <p>Pd5 = ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด</p> <p>Pd6 = กองทุนสะสม (ความเคลื่อนไหว) ณ เดือนสิงหาคม</p> <p>Pd7 = การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์</p> <p>Pd8 = ทัศนคติของชุมชนต่อกองทุน</p> <p>Pd9 = การเกิดหรือซ้ำของการเรียนรู้</p> <p>Pd10 = ความสามารถในการพึ่งตนเอง</p> <p>Pd11 = ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน</p>

ตารางที่ 1.1 องค์ประกอบภาพการประเมินกองทุนหมู่บ้าน (ต่อ)

หน่วยประเมิน	องค์ประกอบของธารประเมิน			
	C	I	P	P
ระดับรายบุคคล (ผู้)	C9 = อรรถพิสัย (หลักและรอง) C10 = สมาชิกในครอบครัว C11 = สภาพการอยู่เคือ C12 = รายได้ของครอบครัว C13 = หนี้สินของครอบครัว	I9 = จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ I10 = จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ I11 = สถานที่ใช้ในการประกอบกิจการ I12 = วัตถุประสงค์ I13 = ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ I14 = จำนวนแรงงาน I15 = วัสดุุดิบ	Pol1 = การใช้เงินกู้ Pol2 = การหาความรู้เพิ่มเติม Pol3 = การหาตลาด Pol4 = การนำบัญชีไปใช้เงิน	Pa1.2 = ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ Pa1.2.1 = ผลโดยตรง Pa1.2.2 = ผลโดยอ้อม

4. วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ว่า มีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และทำให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

4.2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ว่ามีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้ยั่งยืน

4.3 ใช้แนวคิดและรูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (CIPP Model) ในการวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่

4.4 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยแหล่งข้อมูลในหมู่บ้าน ได้จาก

4.4.1 เอกสาร

- กชช 2 ค
- จปฐ
- แผนพัฒนาตำบล 5 ปี

4.4.2 บุคคล

- ปลัด อบต./เจ้าหน้าที่
- ครู
- ผู้ใหญ่บ้าน / ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- เจ้าหน้าที่สาธารณสุข / อสม.
- กรรมการหมู่บ้าน
- กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- กรรมการกลุ่มต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

4.4.3 สถานที่

- อบต. กุดจิก
- โรงเรียนบ้านสลักไค
- ที่ว่าการอำเภอสูงเนิน / พัฒนาชุมชน

4.5 ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา

4.6 สรุปและอภิปรายผลการศึกษาเพื่อเขียนสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน

ผลการศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

5.1 ได้เรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3

5.2 ทำให้ทราบว่ามียุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรค และสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.3 ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็ง ของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และแนวทางในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ในระดับหมู่บ้านและชุมชน

5.4 ผู้วิจัยได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาที่มีระเบียบวิธีการ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำสารนิพนธ์ในบทนี้ได้ประมวลแนวความคิดหรือมีเอกสารที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาประมวลจากแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ เพื่อได้นำเนื้อหาและหลักวิชาการต่าง ๆ ในด้านการประเมินที่นำมาประเมิน ในครั้งนี้มีความถูกต้องและสมเหตุสมผลในทางวิชาการและด้านเนื้อหาสาระ

1. นโยบายหลักการวัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาลซึ่งมี พ.ศ.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ถือเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่งในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชาชนส่วนใหญ่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการสร้างพัฒนาความคิดริเริ่มและแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง พัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการการเงินกองทุนหมู่บ้าน

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้การประกอบด้วยหลักสำคัญ 4 ประการคือ

1.2.1 ความพร้อมความสนใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.2.2 ความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งในด้านความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน

1.2.3 ความพร้อมของระบบตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุน โดยสมาชิก

1.2.4 ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องที่เกื้อกูลกัน ระหว่างกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองกับกองทุนอื่น ๆ ที่หน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้นในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1.3.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือลดรายจ่ายบรรเทาเหตุฉุกเฉิน

1.3.2 ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง

1.3.3 เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ และสร้างพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3.4 กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจในระดับฐานรากและสังคมของประเทศในอนาคต

1.3.5 เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1.4.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.4.2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.4.3 ให้ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติรักษาตามระเบียบนี้

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อในท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพความเข้มแข็ง เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายเร่งด่วน จึงได้จัดทำระเบียบกองทุนขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนทำความเข้าใจ โดยอาศัยอำนาจตามแห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวด

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ” โดยมีชื่อว่า กทบ. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการ โดยคณะกรรมการแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

จำนวนไม่เกิน 3 คน ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คน แต่ไม่เกิน 7 คน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง

การพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

1. ตาย
2. ลาออก
3. เป็นบุคคลล้มละลาย
4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
6. ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ในการประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมและในการประชุมคราวใด ที่ประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับ

การวินิจฉัยชี้ขาดที่ประชุมให้คือเสียงข้างมากกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนนถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเป็นเสียงชี้ขาด คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายการจัดตั้งและแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนหมู่บ้านและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
4. กำหนดแผนงานและอกระเบียบ ข้อบังคับประกาศในการจัดตั้งและแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. ออกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหาและจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. ออกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะทำงานเพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. ออกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ราชการไปช่วยปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้

10. รายงานผลการดำเนินงานปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุน ให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นหรือตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวด 2 สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการและคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มีหรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน
7. พิจารณาเสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและการจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุนปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับนโยบายระเบียบ
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการให้ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นใด ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบล กุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีการเรียกประชุมโดยมีกำนัน เรียกประชุมตัวแทนแต่ละครัวเรือน เพื่อทำการเปิดเวทีชาวบ้านโดยการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 โดยมีการสนับสนุนจากอำเภอเป็นผู้ให้คำปรึกษาให้ความช่วยเหลือ ส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จะต้องเป็นไปตามข้อที่ 41 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 กล่าวคือ

- จะต้องมีการครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าร่วมประชุม

- คัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องเป็นไปตามข้อ 17 ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ดังนี้

ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2544

แก้ไขเพิ่มเติม “ข้อ 41 ทวิ หมู่บ้านหรือชุมชนเมืองที่ยังไม่สามารถจัดประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน ตามข้อ 41 ให้อนุกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. สํารวจจํานวนครัวเรือนของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่อยู่อาศัยจริงว่าเป็นจํานวนเท่าใด และเมื่อทราบจํานวนตามข้อเท็จจริงให้ใช้จํานวนครัวเรือนตามข้อเท็จจริงเป็นฐานในการคิดคํานวนจํานวน 3 ใน 4 ครัวเรือน

2. เมื่อสํารวจข้อเท็จจริงเสร็จแล้ว ให้จัดประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านและดำเนินการจัดประชุมครั้งแรก มีจํานวนผู้แทนครัวเรือนมาไม่ครบสามในสี่ของจํานวนครัวเรือนทั้งหมด ให้ดำเนินการประชุมครั้งที่สอง อีกครั้งหนึ่งและเมื่อจัดประชุมเป็นครั้งที่สองแล้วจํานวนครัวเรือนไม่ครบตามกำหนดต่อไปนี้

- ก. ทำการสํารวจจํานวนของผู้แทนครัวเรือนเป็นรายครัวเรือนว่าจะมีความประสงค์ที่จะเข้าร่วมประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านหรือไม่

- ข. เมื่อดำเนินการสํารวจความจํานงของผู้แทนครัวเรือนเสร็จสิ้นแล้ว ให้ดำเนินการประชุมเพื่อเปิดเวทีชาวบ้านเป็นครั้งที่สาม โดยเรียกประชุมเฉพาะผู้แทนครัวเรือนที่มีความจํานงเข้าร่วมประชุมและผู้เข้าร่วมประชุมครั้งที่สาม จะต้องไม่น้อยกว่าการประชุมครั้งที่สองครั้งที่ผ่าน มาและจะต้องมีผู้แทนครัวเรือนที่แสดงความจํานงเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่

3. หลังจากที่ได้ดำเนินการประชุมครั้งที่สาม เสร็จเรียบร้อยแล้วให้อนุกรรมการ สนับสนุนระดับอำเภอ รวบรวมเอกสารอันประกอบไปด้วย
- ก. บัญชีรายชื่อความจำนงของผู้แทนครัวเรือน
 - ข. สำเนาบันทึกรายงานการประชุมเวทีชาวบ้าน
 - ค. แบบติดตามสังเกตการณ์ คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (กทบ. 1)

จัดส่งให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนจากจังหวัด พิจารณาให้ความเห็นชอบว่าเห็นสมควร ให้ถือเป็นการจัดเวทีชาวบ้าน โดยสมบูรณ์หรือไม่ และเมื่อคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด มีมติเห็นชอบให้คณะอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อความ เห็นชอบเป็นรายกรณี ต่อไป

กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลา ไม่น้อยกว่าสองปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์
3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละมีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียหายทางการเงิน ตลอดจนยึด มั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตย
4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับ ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลง โทษในความผิดต่อต้านเจ้าหน้าที่ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สิน และความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่และสร้างความเสียหาย อย่างร้ายแรงแก่ราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้านนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามสภาพความเป็นจริงสำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การขอขึ้นทะเบียนกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

4.1.1 จัดทำแบบคำขอขึ้นทะเบียนตามแบบ กทบ. 2 ซึ่งขอรับแบบ กทบ. 2 จากคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

4.1.2 ยื่นแบบคำขอขึ้นทะเบียนกับธนาคารออมสิน หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง คือ ระเบียบ ข้อบังคับของกองทุน

4.1.3 เปิดบัญชีธนาคาร

4.2 การประเมินความพร้อมของกองทุน

เมื่อกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ได้ยื่นขึ้นทะเบียนต่อธนาคารแล้วคณะกรรมการสนับสนุนจากอำเภอร่วมกับกองทุนหมู่บ้านจะประเมินความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุน

4.2.2 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน

4.2.3 ความรู้ ประสบการณ์ และความมั่นใจการบริหารกองทุนของคณะกรรมการ

กองทุน

4.2.4 ระเบียบข้อบังคับในการดำเนินการกองทุน

4.2.5 การมีส่วนร่วมของชาวบ้าน หรือสมาชิกในการจัดการกองทุน

4.2.6 การปฏิบัติของสมาชิกตามระเบียบ และข้อบังคับของกองทุน

4.2.7 การฝากบัญชีเงินฝากของกองทุน

4.3 รับเงินจัดสรร

เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ อนุมัติเงินจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้ว จะแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมืองทราบ เมื่อกองทุนได้รับแล้วให้ติดต่อธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรร โดยมีเอกสารดังต่อไปนี้

4.3.1 สมุดเงินฝากของกองทุน

4.3.2 บคที่ประชุมซึ่งเห็นชอบ และมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้ที่มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญากับธนาคารไปแสดงต่อธนาคาร และบคดังกล่าวจะต้องให้ประธานกรรมการกองทุนลงนามกำกับ และรับรองสำเนาครบทุกหน้า

4.3.3 บคประจำตัวประชาชนของคณะกรรมการกองทุน

4.4 ถ้าไม่ผ่านการประเมินความพร้อม

กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมืองใดที่ได้รับแจ้งว่าไม่ผ่านการประเมินความพร้อมให้ดำเนินการเตรียมความพร้อมเรื่องต่าง ๆ ตามที่ได้รับแจ้งผลการประเมินความพร้อม โดยมีแนวทางและวิธีการดังนี้

4.4.1 แนวทางการเตรียมความพร้อม

คณะกรรมการกองทุนร่วมกับสมาชิกเตรียมความพร้อมตามแนวทางดังนี้

- โดยร่วมมือและแก้ไขกันเองในหมู่บ้าน
- ขอความช่วยเหลือจากกองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง ที่ผ่านมา ประเมินความพร้อมแล้ว

- ขอความช่วยเหลือจากอนุกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดและอำเภอ

- การผสมผสานกับทั้ง 3 แนวทาง

4.4.2 วิธีการเตรียมความพร้อม

คณะกรรมการกองทุน ดำเนินการเพื่อให้เกิดความพร้อมด้วยวิธีดังนี้

- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในหมู่บ้านชุมชน โดยการให้เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนอื่นที่ผ่านการประเมินความพร้อมแล้ว เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

- การสนับสนุนความรู้ด้านวิธีการและการจัดการแก่คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกจากอนุกรรมการสนับสนุนจากจังหวัดและอำเภอ

4.4.3 ทำอย่างไรเมื่อมีความพร้อมแล้ว

- เมื่อก่อนกองทุนมีความพร้อมคณะกรรมการกองทุนแจ้งคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ เพื่อมาติดตามตรวจสอบและรายงานคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จะโอนเงินเข้ากองทุนเมื่อได้รับรายงานจากคณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัด

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีดังนี้ (ภาคผนวก)

5.1 ที่ตั้งกองทุน ศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา 30380

5.2 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

5.2.1 เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่สมาชิก

5.2.2 เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีถือหุ้น การฝากสัจจะ และเงินรับฝาก

5.2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก

5.2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกเป็นคนดี มีคุณธรรม

5.2.5 เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสมาชิก

5.3 แหล่งที่มาของกองทุน

5.3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการ

5.3.2 เงินกู้ยืม

5.3.3 ดอกผล หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน

5.3.4 ค่าธรรมเนียมเข้าครั้งแรก

5.3.5 เงินฝากสัจจะและเงินรับฝาก

5.3.6 เงินค่าหุ้น

5.3.7 เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์กรสมาชิก

5.3.8 เงินหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ที่กองทุนได้รับโอนไม่มีเงื่อนไขผูกพันหรือภาระติดพัน

อื่นใด

5.4 คุณสมบัติของสมาชิก

5.4.1 เป็นผู้ผู้นำหรือพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน

5.4.2 เป็นผู้มิมีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

5.4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน

5.4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกได้

5.4.5 อดทน เสียสละ และเห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

5.4.6 มีเงินฝากสัจจะ เงินถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้น แต่ไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน

5.4.7 ประพฤติคนดี ไม่เสพหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5.5 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

5.5.1 ขึ้นคำขอเข้าเป็นสมาชิกกองทุน ได้มีคณะกรรมการกองทุน

5.5.2 มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้

5.5.3 คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นสมาชิก

โดยชอบธรรม

5.6 สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก ตามเหตุผลต่าง ๆ ดังนี้

5.6.1 ตาย

5.6.2 ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน

5.6.3 วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ

5.6.4 ที่ประชาชนมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ส่วนของผู้เข้าประชุม

5.6.5 ใจฝ่ฝืนกฎระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด

5.6.6 ใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

5.6.7 นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้

5.6.8 มีลักษณะ คุณสมบัติไม่ตรงตามข้อ 6 (ภาคผนวก ก)

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เมื่อดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนแล้ว คณะกรรมการกองทุนและประชาชนร่วมกันจัดทำระเบียบข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการบริหารกองทุน โดยระเบียบกองทุน จะมีวิธีการพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น จะยึดตามระเบียบกองทุนแห่งชาติ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

6.1 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาท หากเกินต้องให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดแต่รายหนึ่งไม่เกินห้าหมื่นบาท

6.2 คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืม เงินพร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารทราบ

6.3 คณะกรรมการแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อย 2 คน เป็นผู้แทนคณะกรรมการในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ และให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนรับทราบโดยเร็ว

6.4 คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ไม่ว่าจะเป็นบุคคล หรือทรัพย์สิน ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

6.5 คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้ เป็น อัตราที่แน่นอน ตามความเห็นชอบที่ประชุมสมาชิกและเปิดเผย

6.6 ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสม แห่ง สัญญาเงินกู้แต่ละรอบการชำระเงินคืนทั้งเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยโดยให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้ที่ถูกกั้นั้น คณะกรรมการต้องดำเนินการตามหมวด 7. ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ (ภาคผนวก)
การพิจารณาเงินกู้ยืมสำหรับบ้านสลักโค หมู่ที่ 3 มีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถขืมของกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุน เพื่อนำไปจ่าย ในกิจกรรมดังต่อไปนี้คือ

- 1.1 การพัฒนาอาชีพ
- 1.2 การสร้างงาน
- 1.3 การสร้างหรือเพิ่มรายได้
- 1.4 ลดค่าใช้จ่าย

2. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์ขอกู้เงิน จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการขอกู้อย่างชัดเจน

3. การอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นสมควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกิน 20,000 บาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัย ชี้ขาด แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้ไม่เกิน 50,000 บาท

4. อัตราดอกเบี้ย ร้อยละหกบาทต่อปี

5. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้เสียค่าปรับในอัตราร้อยละศูนย์จุดสองห้าบาทต่อวัน

7. หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล

รูปแบบการประเมินแบบชีพฟ์โมเดล ในหนังสือรวมบทความทางการประเมินโครงการ (สำหรับทริยานุวัฒน์, (บรรณาธิการ), 2528 : 184 - 194)

การประเมินสภาพแวดล้อม คือ การประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่จำเป็นในการช่วยกำหนดวัตถุประสงค์โครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกองค์กรแต่มีผลในความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายที่จะรับบริการจากโครงการจำนวนประชากร

กระแสนิเทศทางของสังคม และการเมืองสภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประเมินปัจจัยนำเข้า คือ การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินโครงการ กำลังคน หรือ จำนวนบุคคล ที่ต้องใช้งบประมาณ และแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือและครุภัณฑ์การประเมินปัจจัยที่นำเข้าจะช่วยให้การตัดสินใจว่าโครงการนั้น ๆ มีความเหมาะสมเป็นไปได้ในการปฏิบัติที่จะทำให้อัตราประสิทธิผลของโครงการบรรลุหรือไม่ และช่วยให้เกิดการวางแผนของกิจกรรมของโครงการอย่างเหมาะสม

การประเมินกระบวนการ คือ การดำเนินงานของโครงการประเมินกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยเข้ามาให้เหมาะสมมากที่สุดเพียงใด เป็นไปตามลำดับขั้นก่อนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดขึ้น จะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรคใด ๆ เกิดขึ้น เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินผลผลิตโครงการ คือ การประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการดำเนินโครงการว่าได้ผลมากน้อยเพียงไรเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลผลิตจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์การตัดสินใจปรับปรุงโครงการนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไปและเพื่อสมาชิกโครงการ

8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นโครงการพัฒนาต่อเนื่องจาก โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทำให้เกิดการบริการจัดการกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนากองทุนไปสู่ความสำเร็จความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารกองทุนหมู่บ้าน โดยจัดสรรเงินทุนประมาณ 476 ล้านบาท ให้แก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาลัทธิสุทธการและการประเมินโครงการ โดยมีบัณฑิตว่างงานทั้งหมดจำนวน 74,881 คน โดยหลักสูตรนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้ นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ จึงจัดทำหลักสูตร โดยจะเน้นเนื้อหาหลักสูตรทางด้านการบริหารการจัดการ การเงินและการบัญชี การจัดทำโครงการการวิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์และตลาดรวมถึงการเรียนรู้อุทยานการประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้ในการวิจัยเป็นเครื่องมือ

โดยผู้สำเร็จการศึกษาก็จะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต และสามารถนำประกาศนียบัตรไปใช้เป็นหน่วยกิตสมทบในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทได้

9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

9.1 นงลักษณ์ เคระพีพงษ์ (2545 32-35) นำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหมู่บ้านโดยชี้ให้เห็นจุดเด่นจุดด้อยดังนี้ กองทุนหมู่บ้านทำให้ชาวบ้านมาประชุมร่วมกันเป็นจำนวนมากเพื่อเลือกกรรมการกองทุน เกิดการเปลี่ยนเรียนรู้จากชุมชนอื่นตระหนักในความสามัญของการศึกษาสำหรับจุดด้อย คือ ระยะเวลาคุ้มไม่เกิน 1 ปี เป็นข้อจำกัด

9.2 จากหนังสือพิมพ์มติชนรายวันประจำวันวันที่ 15 มกราคม 2545 หน้าที่ 6 ได้กล่าวว่าการบริหารกองทุนหนึ่งล้านบาทให้มีประสิทธิภาพว่าการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสร้างความรู้การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นสนับสนุนและช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อน ของประชาชนมากกว่าบิคกฎระเบียบตายตัวจึงต้องแก้ไขระบบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริงการติดตามช่วยเหลือปัญหาแก่ชาวบ้าน การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใสเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนทุกระดับมีแนวทางพัฒนาทั่วโลก ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

9.3 จากหนังสือมติชนรายวันประจำวันวันที่ 19 มกราคม 2545 หน้าที่ 20 ความคืบหน้าของนโยบายกระจายรายได้สู่ชุมชนระดับรากหญ้า ผ่านโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหลังจากรัฐบาลดำเนินโครงการไปได้ประมาณ 5 เดือน ขณะนี้โอนเงินให้แล้ว 97% นอกจากนี้คณะกรรมการประเมินเบื้องต้นแล้วเห็นว่ามีความโน้มหนักสูงมาก เนื่องจากผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนได้ ปัญหาหลักคือระยะเวลาใช้คืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย 1 ปี เร็วเกินไป ส่วนใหญ่ชาวบ้านทใช้เงินกู้สำหรับลงทุนเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ที่ยังไม่ทันขายผลผลิตมาชำระหนี้ตามกฎหมายได้

9.4 หนังสือพิมพ์มติชนรายวันประจำวันวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2545 หน้า 24 ได้กล่าวเกี่ยวกับการคาดบั้นคิดกองทุนสมัครตามเป้าหมาย เมื่อวันที่ 31 มกราคม นายถนอม อินทรกำเนิด เลขาธิการสภาสถาบันราชภัฏ (สรภ.) เปิดเผยภายหลังการประชุมคณะกรรมการติดตามประเมินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่า ขณะที่มีบัณฑิตในโครงการรวมทั้งสิ้น 70,895 คน ยังมีหมู่บ้านที่ยังไม่มีบัณฑิต 4,000 หมู่บ้าน ซึ่งได้มีการขยายเวลารับเป็นครั้งสุดท้ายถึงวันที่ 31 มกราคม ที่ผ่านมา คาดว่าจะมีมาสมัครรวมแล้วใกล้เคียงขอรับเต็ม 74,881 คน ซึ่งบัณฑิตที่เข้ามาใหม่จะมีการสอนเสริม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ของชาวบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีการประเมินโครงการโดยดังนี้

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้ “ชีพท์โมเดล” ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 มาศึกษาซึ่งประกอบด้วยวิธีการประเมิน 4 ประเภททั้งระดับหมู่บ้านและระดับรายบุคคล(ผู้กู้) ดังนี้

1.1 การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพทั่วไป

1.2 การประเมินปัจจัย เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.3 การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการของระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.4 การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นจากระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กระบวนการวิจัยประกอบด้วยระเบียบวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ กระบวนการแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญต่อการวิจัยทั้งสิ้น เรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งในส่วนที่เกี่ยวกับแผนแบบการวิจัย คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเหล่านี้ล้วนเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยจะต้องทำความเข้าใจก่อนที่จะเริ่มต้นทำวิจัย ประชากร คือ กลุ่มทั้งหมดของสิ่งที่ต้องการศึกษาวิจัย ซึ่งอาจเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงานปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มที่ถูกเลือกจากประชากรขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 14 คน
2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	
- สมาชิกที่กู้เงิน	จำนวน 55 คน
- สมาชิกที่ไม่ได้กู้เงิน	จำนวน 45 คน
3. สมาชิกหมู่บ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุน	จำนวน 78 ครัวเรือน
4. ผู้นำชุมชน (กำนัน)	จำนวน 1 คน
5. เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (อบต.)	จำนวน 2 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษา จะบรรลุผลสำเร็จตามเกณฑ์นั้น จะมีสภาพหรือคุณลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรม ซึ่งตัวชี้วัดจะมีทั้งในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงปริมาณ และในส่วนที่แสดงลักษณะในเชิงคุณภาพ

จากกรอบแบบบคิตทฤษฎีที่ได้นำมาเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัดแหล่งข้อมูลและวิธีเก็บข้อมูลของการประเมินทั้ง 4 แบบ ได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิตทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล ดังนี้

3.1 การประเมินบริบท ตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินบริบท

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. ประวัติความเป็นมาหมู่บ้าน	1. ลักษณะชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน 2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน	1. ผู้นำชุมชน 2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน 3. ผู้นำกลุ่มอาชีพ 4. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้ว	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 1 2. ศึกษาจากเอกสาร
2. สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน 2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้าน 3. แผนที่หมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร 2. หมู่บ้าน 3. ผู้นำชุมชน	1. ศึกษาจากเอกสาร 2. สังเกต 3. สัมภาษณ์ 4. ตำรวจ

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินบริบท (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
3. สภาพเศรษฐกิจและ	1. อาชีพหลักและอาชีพรอง ของชาวบ้าน	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 1
	2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร	2. หมู่บ้าน	2. สังเกต
	3. จำนวนที่ดินทำกิน		
	4. ร้านค้าในหมู่บ้าน		
	5. โรงเรียนในหมู่บ้าน		
4. วัฒนธรรมประเพณี	1. จำนวนวัด/โบสถ์	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 1
	2. จำนวนพระเณร	2. ผู้อาวุโส	2. ศึกษาจาก เอกสาร
	3. ภาพพื้นบ้าน	3. ชาวบ้าน	3. สังเกต
	4. ประเพณีที่สำคัญ		
5. โครงสร้างพื้นฐาน	1. จำนวนและสภาพของ โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอคกระจายข่าว	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 1
			2. สังเกต
6. ทรัพยากรธรรมชาติ	1. จำนวนสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ	1. ผู้นำชุมชน 2. หมู่บ้าน 3. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม 2. สังเกต
7. ผู้นำชุมชนการร่วมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. ประเภทผู้นำ 2. กลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ที่มี อยู่ในหมู่บ้าน 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 1 2. สังเกต
8. โครงการพัฒนาที่ผ่านมา	1. โครงการของรัฐบาล 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง	1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึก ไว้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร.1 2. ศึกษาจาก เอกสาร 3. สังเกต

ตารางที่ 3.1 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินบริบท (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
9. ความเข้มแข็งของชุมชน	1. ความสามัคคี ความซื่อสัตย์ 2. การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 3. การยกย่องคนทำความดี 4. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 5. อาชีพที่เลี้ยงครอบครัวได้ 6. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองมอด 7. การประชุม การร่วมกลุ่ม 8. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 9. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหา	1. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลกับ สัมภาษณ์ 100 ครัวเรือน
ระดับรายบุคคล			
1. อาชีพเดิม	1. อาชีพหลัก/รอง 2. อุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
2. สมาชิกในครอบครัว	1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน อายุ 2. อุปสรรคในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
3. สภาพการอยู่อาศัย	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
4. รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน 2. ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11
5. หนี้สินของครอบครัว	1. จำนวนหนี้สิน 2. สาเหตุของการมีหนี้ 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11

3.2 การประเมินปัจจัย ตามตารางที่ 3.2 ดังนี้

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	1. รายละเอียดของระเบียบ สำนักนายกฯ	1. ระเบียบสำนัก นายกฯ	1. ศึกษาจาก เอกสาร
	2. รายละเอียดของระเบียบ กองทุนฯ	2. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ชื่อกับกองทุน	
2. การประชาสัมพันธ์	1. ประเภทสื่อในการ ประชาสัมพันธ์	1. ผู้นำชุมชน 2. ชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
	2. เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์	3. ที่ทำการกอง ทุน 4. ส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง	3. ศึกษาจาก เอกสาร
3. คณะกรรมการระดับ อำเภอที่เกี่ยวข้อง	1. จำนวนคณะกรรมการ	1. ทัศนประชุม	1. สัมภาษณ์
	2. การปฏิบัติหน้าที่ของส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง	2. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	2. ศึกษาจาก เอกสาร
4. การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ ความ เข้าใจต่อกรรมการ	1. วิธีการเตรียมความพร้อม	1. คณะกรรมการ การกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ชาว บ้าน บร. 3
	2. เนื้อหาในการเตรียมความ พร้อม	2. ส่วนราชการ 3. ชาวบ้าน	2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการกอง ทุนแห่งชาติ
	3. หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำ หน้าที่ในการเตรียมความ พร้อม	4. ผู้นำชุมชน	
5. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. จำนวน	1. คณะกรรมการ การกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4
	2. คุณสมบัติ		2. ศึกษาจาก เอกสาร
	3. วิธีการที่ได้มา		
	4. การพ้นจากตำแหน่ง		
	5. ระยะเวลาในการดำรง ตำแหน่ง		

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินปัจจัย (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
6. เงินกองทุน 1 ล้านบาท	1. วันที่ได้รับอนุมัติ 2. การเก็บรักษาเงิน	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
7. เงินทุนสะสม	1. ประเภท/จำนวน/ที่มาและ การเก็บรักษาเงินทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
8. บัญชีคอกงทุน	1. บทบาทหน้าที่	1. บัญชีคอกงทุน	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร. 11
2. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ ตามแบบ บร. 11
3. สถานที่ในการประกอบอาชีพและวัสดุอุปกรณ์	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัสดุคิบในการประกอบ	1. สมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติ	1. สัมภาษณ์
4. ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้ทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11

ตารางที่ 3.2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินปัจจัย (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
5. จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 11

3.3 การประเมินกระบวนการ ตามตารางที่ 3.3 ดังนี้

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. การจัดทำระเบียบ	1. กระบวนการในการจัดทำระเบียบ 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร. 4
2. การจัดทำเอกสารคำขอขึ้นทะเบียน	1. กระบวนการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน 2. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำ 3. ปัญหา อุปสรรคในการจัดทำ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์
3. ระบบบัญชีกองทุน	1. จำนวนบัญชีที่จัดทำ 2. ผู้จัดทำ 3. ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชี	1. คณะกรรมการกองทุน 2. บัญชีกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินกระบวนการ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
4. กิจกรรมเกี่ยวกับ			
กับสมาชิก			
- การรับสมัคร	1. การรับสมัคร 2. ค่าธรรมเนียมการสมัคร 3. ขั้นตอนการรับสมัคร 4. คุณสมบัติผู้สมัคร 5. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4 2. สัมภาษณ์จาก คณะกรรมการ 3. ศึกษาจาก เอกสาร
- ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภท		1. ศึกษาจาก เอกสาร
- การทำทะเบียนสมาชิก	1. การจัดทำทะเบียน 2. ปัญหาอุปสรรคการจัดทำ	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. เอกสารด้าน ทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
- การหมดสภาพสมาชิก	1. การหมดสภาพสมาชิก	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4 2. สัมภาษณ์คณะ กรรมการ
5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงิน			
กองทุน			
- กองคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก 2. วิธีการคัดเลือก	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4
- การจัดทำเอกสาร	1. เอกสารประกอบการกู้ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. ระเบียบกองทุน 4. เอกสารโครงการ ขอู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินกระบวนการ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
- การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการ โอนเงิน 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการ 2. หลักฐานการ โอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
- การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนการชำระหนี้ 2. ปัญหาและอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. สมาชิกกองทุน 3. เอกสารในการ ส่งเงินคืน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
6. การส่งเสริมการใช้เงิน			
- การแนะนำวิธีการทำ ธุรกิจ (บัญชี)	1. วิธีการทำบัญชี 2. จำนวนครัวเรือนในการ แนะนำ	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. สมาชิกกองทุน ที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
- การตรวจสอบการ ใช้เงิน	1. วิธีการตรวจสอบ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. สมาชิกกองทุน ที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์
- การจัดทำรายงาน	1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. สมาชิกกองทุน และชาวบ้าน 3. เอกสารการจัด รายงาน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 3.3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการข้อมูลการประเมินกระบวนการ (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
- การจัดสรรผล ประโยชน์	1. สัดส่วนในการจัดสรร	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร
- บทบาทของนักศึกษา กองทุน	1. ประโยชน์ที่ได้รับ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการ กองทุน 2. บัณฑิตกองทุน 3. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบ มีส่วนร่วม
ระดับบุคคล			
1. การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกอง ทุนที่ได้รับ อนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 11
2. การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม 1. การจัดทำบัญชี (มี/ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการ จัดทำบัญชี	1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ ได้รับอนุมัติ เงินกู้ 1. สมาชิกกอง ทุนหมู่บ้านที่ ได้รับอนุมัติ 2. บัญชีการใช้ จ่ายเงิน	1. สังเกตจากการ เสวนาตาม แบบ บร. 6 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจาก เอกสาร

3.4 การประเมินผลผลิต ตามตารางที่ 3.4 ดังนี้

ตารางที่ 3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
1. จำนวนสมาชิก	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน)	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4
	2. จำนวนสมาชิกกองทุนที่ เพิ่มขึ้นลดลง (31 ก.ย. 45)	2. ทะเบียนสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน	2. ศึกษาจาก เอกสาร
2. จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนผู้ยื่นกู้และกู้ได้รับ อนุมัติให้กู้แต่ละครั้ง	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4
	2. จำนวนผู้ได้กู้/จำนวนสมาชิก ทั้งหมด	2. บัญชีคุมลูกหนี้	2. ศึกษาจาก เอกสาร
3. ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่ให้กู้และยอดเงิน ที่ได้รับอนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค. 45)	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4
		2. บัญชีคุมลูกหนี้	
4. จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ ตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืน ตามกำหนด (31 ก.ย. 45)	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 11
	2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืน (31 ก.ย. 45)	2. บัญชีคุมลูกหนี้	2. ศึกษาจาก เอกสาร
	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ ชำระคืนตามกำหนด		
5. ยอดเงินกู้ชำระคืนตาม กำหนด	1. ยอดเงินกู้ที่ชำระคืน (31 ก.ย. 45) จำแนกเป็น เงินต้น ดอกเบี้ย ค่าปรับ	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 4
		2. บัญชีคุมลูกหนี้	2. ศึกษาจาก เอกสาร
6. กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการ กองทุน	1. สัมภาษณ์
	2. การใช้ประโยชน์จากกอง ทุนสะสม	2. บัญชีเงินฝาก กองทุนสะสม	2. ศึกษาจาก เอกสาร

ตารางที่ 3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล
7. การใช้เงินตาม วัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้กู้ที่ใช้เงินตาม วัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ใช้เงินตาม วัตถุประสงค์ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. ผู้ตรวจสอบที่ ทางกองทุนจัด ตั้งขึ้น	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 11
8. ทักษะคติของชุมชน ต่อกองทุน	1. ทักษะคติต่อกรรมการกองทุน ในเชิงบวก / ลบ 2. ทักษะคติต่อกองทุน 1 ล้าน บาทในเชิงบวก / ลบ	1. คณะกรรมการ กองทุนแบบ 2. สมาชิกกอง ทุนและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ. 9 2. 3
9. การเกิดเครือข่ายองค์กร การเรียนรู้	1. กิจกรรมขององค์กรเครือข่าย 2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรหรือ เครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการ ปฏิบัติงาน ของบัณฑิต
10. ความสามารถในการ พึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์ / การเรียนรู้ จากการดำเนินงานกองทุน 2. ประสบการณ์ / การเรียนรู้ จากการเป็นสมาชิกกองทุน	1. คณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 10
11. ความเข้มแข็งที่เกิดขึ้น จากกองทุนหมู่บ้าน	1. ความสามัคคี ซื่อสัตย์ ช่วย เหลือกันและกัน 2. การยกย่องคนทำความดี 3. โอกาสในการหาความรู้เพิ่ม 4. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพ 5. ครอบครัวอบอุ่น รักใคร่ ปรองดอง 6. การรวมกลุ่ม การประชุม เสวนา 7. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส	1. สมาชิกกอง ทุนและชาว บ้าน	1. สัมภาษณ์ตาม แบบ บร. 2 2. สังเกต

ตารางที่ 3.4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิเคราะห์ข้อมูล
	8. ผู้มีคุณธรรม ยุติธรรม		
	9. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหา ชุมชน		
	10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส		
	11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม		
	12. การจัดทำแผนแก้ปัญหาของ ชุมชน		
ระดับรายบุคคล			
1. ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์			
1.1 ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของ โครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
1.2 ผลทางอ้อม	1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

ในการเก็บข้อมูลมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลากหลายที่จะนำมาใช้ได้ และวิธีการที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา มีวิธีในการเก็บข้อมูลมีดังนี้

4.1 ควรสังเกตและบันทึก การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมทำกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

4.2 การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์คณะกรรมการหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ผู้นำชุมชน สมาชิกกองทุน และชาวบ้านทั้งรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) เป็นประเด็นหลักในการสัมภาษณ์ และให้ได้ความจริงจากผู้ให้สัมภาษณ์มากที่สุด

4.3 การประชุม เวทีชาวบ้าน การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการประชุมของสมาชิกกองทุน และการประชุมสามัญของหมู่บ้านที่มาร่วมประชุมเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ โดยการบันทึกข้อมูล

มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.4 การศึกษา เจาะลึกรายการกรณี จะศึกษาจากสมาชิกกองทุนที่ได้รับอนุมัติเงินกู้โดยการศึกษารายบุคคล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบรายงานต่าง ๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์สังเกตดังนี้

- 1 แบบรายงาน บร. 1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- 2 แบบรายงาน บร. 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- 3 แบบรายงาน บร. 3 แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทศนคคที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 4 แบบรายงาน บร. 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- 5 แบบรายงาน บร. 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 6 แบบรายงาน บร. 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 7 แบบรายงาน บร. 7 แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- 8 แบบรายงาน บร. 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
- 9 แบบรายงาน บร. 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 10 แบบรายงาน บร. 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- 11 แบบรายงาน บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกรายการกรณี
- 12 แบบรายงาน บร. 12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นที่ต้องการ

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

5.1.1 วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

5.1.2 การวิเคราะห์โดยไม่ใช้สถิติ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาจากเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5.2.1 การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์

5.2.2 การวิเคราะห์นโยบาย แนวคิด การวิเคราะห์แนวคิดของคณะกรรมการกองทุน และของสมาชิกกองทุน

การวิเคราะห์ข้อมูล ของกองทุนวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการประเมินกองทุน โดยตัดประเด็นที่ไม่เกี่ยวข้องออก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการประเมิน โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 4

ผลการติดตามประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 บริบทระดับท้องถิ่น

1.1.1 ประวัติความเป็นมา

เมื่อสมัยก่อนมีโจรขโมยมากมายหนีเข้ามาในหมู่บ้าน ชาวบ้านช่วยกันจับขโมยได้เลยเรียกว่า “สลักได้” แต่ต่อมาเรียกกันสั้นๆ ว่า “สลักไค” เพราะแต่ก่อนแถวนี้จะเป็นป่าดงดิบและมีต้นสลักไคขึ้นอย่างหนาแน่นจึงเรียกว่า “บ้านสลักไค” หมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตั้งขึ้นเมื่อ 300 ปีที่แล้ว โดยคนกลุ่มแรกที่มาก่อตั้งหมู่บ้านเป็นชาวบ้านที่อพยพมาจากบ้านกุคจิกและบ้านนุ เหตุที่ย้ายมาเพราะต้องการขยายพื้นที่เข้ามาบริเวณใกล้เคียงปัจจุบันมีนายกล พุทธรักษา เป็นกำนัน และนายประเสริฐ เคลือบสูงเนิน นายเงิน เรืองศรี เป็นผู้ช่วยกำนัน มีคณะกรรมการหมู่บ้าน 10 คน

1.1.2 สภาพปัจจุบัน

สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ เป็นป่าดงดิบ มีต้นสลักไค ในหมู่บ้านมากและมีหนองน้ำอาชีพดั้งเดิม ของราษฎรที่อพยพมาอยู่หมู่บ้าน มีอาชีพ ทำนา ทำไร่ ข้าวโพด และยังคงสืบทอดมาทำงานถึงปัจจุบันนี้

การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน เมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านมีสภาพเป็นแบบทางเกวียน มีการเปลี่ยนแปลงคือถนนเป็นคอนกรีต เมื่อปี พ.ศ. 2539 ยาว 2,140 เมตร โดยถนนในหมู่บ้านยาวทั้งหมด 2,469 เมตร ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านเมื่อปี 2517 และประปาเข้าสู่หมู่บ้าน เมื่อปี พ.ศ. 2539

1.1.3 ที่ตั้งและอาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือติดกับบ้านตะคลอง
- ทิศตะวันออกติดกับบ้านสลักไค หมู่ที่ 5
- ทิศตะวันตกติดกับบ้านขาม หมู่ที่ 4
- ทิศใต้ติดกับบ้านนา ตำบลนากลาง

1.1.4 ประชากร

ปัจจุบันหมู่บ้านสลักโค หมู่ 3 มี 178 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 780 คน เป็นชาย 360 คน หญิง 410 คน จำนวนประชากรแยกตามอายุดังแสดงตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 วัน – 3 ปีเต็ม	42	5.38
3 ปี 1 วัน – 6 ปีเต็ม	26	3.33
6 ปี 1 วัน – 12 ปีเต็ม	81	11
12 ปี 1 วัน – 14 ปีเต็ม	31	4
15 ปี 1 วัน – 18 ปีเต็ม	47	6.02
18 ปี 1 วัน – 50 ปีเต็ม	394	51.94
50 ปี 1 วัน – 60 ปีเต็ม	65	8.33
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	94	10
รวม	780	100

- ในหมู่บ้านมีคนพิการ จำนวน 13 คน ได้รับการสงเคราะห์จากรัฐบาล
- การประกอบอาชีพ ดังแสดงในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 การประกอบอาชีพในครอบครัว

อาชีพ	จำนวนครอบครัว
ทำนา	45
ค้าขาย	8
ทำไร่ – ทำสวน	13
เลี้ยงสัตว์	7
รับราชการ	14
รับจ้าง	108
รวม	195

1.1.5 การศึกษา

มีโรงเรียนระดับประถมศึกษาในหมู่บ้าน คือ โรงเรียนบ้านสลักไค ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2465 มีครูทั้งหมด 13 คน ต่ำกว่าปริญญาตรี 1 คน มีครูจบวิชาเอก 1 คน ดังแสดงใน ตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 จำนวนครูที่จบวิชาเอก

วิชาเอก	จำนวน (คน)
ภาษาไทย	2
เทคโนโลยีการศึกษา	1
บริหารธุรกิจ	2
ประถมศึกษา	2
ประถมวัย	2
อังกฤษ	1
พลศึกษา	1
คณิตศาสตร์	2
รวม	13

จำนวนนักเรียนในโรงเรียนบ้านสลักไค ดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนนักเรียนในแต่ละชั้น

ระดับชั้น	จำนวนห้อง	จำนวนนักเรียน (คน)
อนุบาล 1	1	30
อนุบาล 2	2	70
ป. 1	2	34
ป. 2	2	44
ป. 3	2	41
ป. 4	1	34
ป. 5	1	29
ป. 6	1	26
รวม	12	309

มีสมาชิกในหมู่บ้าน ไปศึกษานอกหมู่บ้าน รวม 39 คน คือ

ระดับประถมศึกษา 6 คน

ระดับมัธยมศึกษา 33 คน

1.1.6 แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

ปัจจุบันในหมู่บ้านมีแหล่งน้ำ ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนแหล่งน้ำใช้และการใช้น้ำตามจำนวนแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
บ่อน้ำตื้น	1	✓	-
บ่อน้ำบาดาล	10	✓	-
สระน้ำ	9	✓	-
คลองน้ำ	2	✓	-

1.1.7 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน

มีพื้นที่ทำการเกษตร 970 โดยแบ่งออกเป็น

- ทำนา 956 ไร่
- ที่สวน 13 ไร่
- ไม้ดอกไม้ประดับ (สวนดอกดาวเรือง 1 ไร่)

มีผลผลิตอื่น ๆ เช่น ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนผลผลิตทางการเกษตรต่อไปนี้

ประเภทผลผลิต	จำนวนครัวเรือน	ผลผลิตต่อปี (บาท)
ปลูกดอกดาวเรือง	7	20,000
ขยายพันธุ์ไม้ขาย	5	55,000
ปลูกผัก	5	75,000
ข้าวโพด	7	200,000
มันสำปะหลัง	8	60,000
เลี้ยงวัว	2	200,000

ตารางที่ 4.6 จำนวนผลผลิตทางการเกษตรต่อไปนี้ (ต่อ)

ประเภทผลผลิต	จำนวนครัวเรือน	ผลผลิตต่อปี (บาท)
เลี้ยงหมู	2	60,000
เลี้ยงไก่	1	36,000

ประชากรส่วนใหญ่ในหมู่บ้านออกไปทำงาน/ต่างถิ่น รายได้ของประชากรในหมู่บ้าน สรุปโดยรวมทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้าน ต่อปีแต่ละครัวเรือน ดังนี้

รายได้	จำนวนครัวเรือน
1,000 - 5,000	-
5,001 - 10,000	2
10,001 - 20,000	5
20,001 - 30,000	30
30,001 - 50,000	81
50,001 - 100,000	60

1.1.8 ด้านวัฒนธรรม

วัดสลักไค ตั้งอยู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีพระทั้งหมด 6 รูป เป็นศูนย์รวมใจของชาวบ้านในหมู่บ้านในการประกอบกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมต่าง ๆ ของชาวบ้านเวลาว่างงานบุญประเพณีต่าง ๆ ของชาวบ้านสลักไค และหมู่บ้านใกล้เคียงก็จะร่วมกันจัดการงานบุญประเพณีเป็นประจำทุกปี ภาษาพื้นบ้านที่ใช้กันส่วนมากเป็นภาษาอีสาน (ภาษาโคราช)

นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกีฬาประเพณีชาวบ้านสลักไค เป็นประจำทุกปี โดยมี 4 หมู่บ้านในตำบลกุดจิก ได้แก่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 บ้านขามหมู่ที่ 4 บ้านสลักไค หมู่ที่ 5 และบ้านโนนตะโกหมู่ที่ 6 เข้าแข่งขันกีฬาประเพณีเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กันในหมู่บ้าน

1.1.9 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร

โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร ถนนภายในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตการคมนาคม สะดวก ไฟฟ้าในหมู่บ้านมีใช้ทุกครัวเรือน ประปาในหมู่บ้านมีใช้ทุกครัวเรือน การติดต่อสื่อสารโดยโทรศัพท์บ้านมีใช้เกือบทุกครัวเรือน ในหมู่บ้านมีศาลาประชาคมในหมู่บ้านมีหอ

กระจายข่าวอยู่ 1 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่บ้านกำนันบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 เพื่อใช้ในการกระจายข่าวสาร ให้แก่ชาวบ้านได้รับรู้

สภาพทรัพยากรในปัจจุบันของบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 จะมีบ่อน้ำตื้น 1 บ่อ มีบ่อบาดาล 10 บ่อ มีสระน้ำ 9 สระ มีคลองน้ำ 2 แห่ง เพียงพอที่จะใช้ได้ตลอดปี

1.1.10 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่มและภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำชุมชนของบ้าน สลักไค หมู่ที่ 3 กำนัน สมาชิก อบต. ปลัด อบต. ผู้นำเกษตร ผู้นำสตรี แม่บ้าน ผู้นำอสม. มีการรวมกลุ่มออมทรัพย์ กิจกรรมกลุ่มคือเก็บเงินหมุนเวียนถึงปีก็คิดดอกเบี้ยเป็นเงินปันผล ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2539 ประธานกลุ่มชื่อ นายกล พุทธรักษา อายุ 38 ปี ซึ่งมีที่อยู่ติดต่อได้คือ บ้านเลขที่ 132 หมู่ที่ 3 บ้านสลักไค ตำบลฤๅษี อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา 30380 จำนวนสมาชิก 23 คน เดิมกลุ่มมีทุนก่อตั้ง 40,000 บาท ปัจจุบันกลุ่มมีทุน 70,000 บาท ซึ่งในหมู่บ้านมีกลุ่มที่สำคัญอยู่ 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มไม้ดอกไม้ประดับ สมาชิก 22 คน วันที่จัดตั้ง 10 เมษายน 2541 ปัจจุบันมีเงินทุน 70,000 บาท
2. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ สมาชิก 45 คน วันที่จัดตั้ง 10 มิถุนายน 2537 ปัจจุบันมีเงินทุน 12,000 บาท
3. กองทุนหมู่บ้าน สมาชิก 64 คน วันที่จัดตั้ง 8 พฤษภาคม 2523 ปัจจุบันมีเงินทุน 110,000 บาท
4. กลุ่มกองทุนแม่บ้านสุภาพิบาล สมาชิก 74 คน วันที่จัดตั้ง 21 สิงหาคม 2530 ปัจจุบันมีเงินทุน 20,000 บาท
5. กลุ่มกองทุนยา สมาชิก 64 คน วันที่จัดตั้ง 23 กันยายน 2530 ปัจจุบันมีเงินทุน 7,500 บาท

1.1.11 โครงการพัฒนาของหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ที่ผ่านมาประกอบไปด้วย

1. โครงการถนน กสล. โดยหน่วยงานสภาตำบล ดำเนินงานเมื่อปี พ.ศ. 2543 ผลการดำเนินงานดำเนินการเสร็จแล้วใช้งานได้
2. โครงการถนน กสล. โดยหน่วยงานสภาตำบล ดำเนินงานเมื่อปี พ.ศ. 2541 ผลการดำเนินงานเสร็จแล้วใช้ในการคมนาคม

2. ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

1. นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านในหมู่บ้าน พบว่า ประชาชนในหมู่บ้าน จะมีความเข้าใจ ในนโยบายของกองทุนในหมู่บ้าน โดยเฉพาะสมาชิกกองทุนและกลุ่มผู้กู้จะมีความเข้าใจมากที่สุด ส่วนผู้ที่ไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุซึ่งเดินทางไปร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้ และกลุ่มผู้ไม่ได้เป็นสมาชิกของกองทุน จะไม่มีความเข้าใจและคิดว่าตนเอง ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องจะไม่สนใจและไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของกองทุนร่วมกัน

2. การประชาสัมพันธ์ (ระดับประเทศ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ)

การประชาสัมพันธ์ สื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์ภายในหมู่บ้านจะอาศัยหอกระจายข่าว สื่อ โฆษณาทางโทรทัศน์ วิทยุ ที่ทางส่วนกลางส่งมาแจกให้นำไปเผยแพร่ ซึ่งได้ผลดีมีความทั่วถึง นอกจากจะมีสื่อดังกล่าวแล้ว เมื่อใกล้ถึงเวลาที่จะทำการเรื่องใดที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ทาง หน่วยงานราชการ เช่น พัฒนาชุมชน สาธารณสุขตำบล การศึกษานอกโรงเรียน ก็จะมาให้ความรู้ อีกโดยอาศัยการเรียกประชุมชาวบ้าน เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ของกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบการปล่อยเงินกู้ การส่งคืนเงินกู้ การคิดดอกเบี้ย ขั้นตอนการกู้เงิน เอกสารของการกู้เงิน เกณฑ์การคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติในการกู้เงิน

3. คณะอนุกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ มีหน้าที่

3.1 ประชาสัมพันธ์เตรียมประชาชนและชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึง นโยบายหลักสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของประชาชน และชุมชน

3.2 ประชาสัมพันธ์กระบวนการเรียนรู้ในช่วงที่มีการเตรียมความพร้อม และการ ดำเนินงานบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3.3 ประชุมชี้แจงผู้นำหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการ บริหารกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบของคณะกรรมการกำหนด

3.4 สนับสนุนการเตรียมความพร้อมของกองทุน ประเมินความพร้อมของกอง ทุน สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนเมือง พร้อมทั้งรายงานผลการประเมินความพร้อม กองทุนฯ ให้จังหวัดทราบ

3.5 สนับสนุนติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในอำเภอให้จังหวัดทราบ ตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกำหนด

3.6 แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อช่วยดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอ

3.7 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสนับสนุนระดับจังหวัดมอบหมายมีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 จำนวน 14 คน ได้รับการเลือกตั้งจากชาวบ้านและมีคุณสมบัติตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

คณะกรรมการระดับอำเภอ มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายวิทยา	กานนต์	นายอำเภออำเภอสูงเนิน	ประธานอนุกรรมการ
2. นายมารุต	วัฒนกรรณา	ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนา	อนุกรรมการ
3. นายนิพนธ์	เพ็งประสพ	ปลัดเทศบาลตำบลสูงเนิน	อนุกรรมการ
4. นายอภิรดี	ทิณปัฐ	ปลัดเทศบาลตำบลกุดจิก	อนุกรรมการ
5. นายสุรเดช	พลทม	เกษตรอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
6. นายวรศักดิ์	ธีระวัฒนา	สาธารณสุขอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
7. นายกำพล	ฤทธิรักษา	หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอสูงเนิน	อนุกรรมการ
8. นายรักษาดิ	กิริวัฒนศักดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา	อนุกรรมการ
9. นายบรรณดิ	เสนจันฉิไชย	ผู้จัดการธนาคารออมสินสาขาสูงเนิน	อนุกรรมการ
10. นายเอื้อ	อุ้นรัมย์	ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	อนุกรรมการ
11. นายโกมินทร์	ใจกลาง	ประธานชมรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	อนุกรรมการ
12. นายนคร	กิติพุลชนากการ	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสูงเนิน	อนุกรรมการ
13. นายทองม้วน	สุวรรณดวง	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลกุดจิก	อนุกรรมการ
14. นางสุนทรี	ใจสุทธิ	พัฒนาการอำเภอสูงเนิน	เลขานุการ

4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3

บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ได้มีการจัดประชุมประชาคม เพื่อเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2544 คณะกรรมการมีคณะกรรมการทั้งหมด 14 คน เป็นชาย 7 คน หญิง 7 คน โดยได้รับการคัดเลือกจากการประชาคมชาวบ้านถูกต้องตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 คือ มีผู้เข้าร่วมประชุมประชาคมต้องไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของครัวเรือนทั้งหมดในหมู่บ้านเป็นคณะกรรมการชุดที่ 1 และเมื่อวันที่ 21 มิถุนายน 2545 ครบวาระ 1 ปี ของการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบข้อบังคับจะต้องมีการจับฉลากออกจากตำแหน่งจำนวน ครึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมดแล้วคัดเลือกคณะกรรมการใหม่เข้ามาแทน

การฟื้นฟูสภาพจากตำแหน่ง

1. คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนภายในระยะเวลา 30 วัน และกรรมการกองทุนซึ่งพ้นวาระจะต้องรักษาการในตำแหน่งจนกว่าจะจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนแต่จะเกิน 120 วันไม่ได้

2. กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน 2 วาระติดต่อกันไม่ได้ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง คณะกรรมการกองทุนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาหนึ่งของเริ่มแรก ให้คณะกรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด คณะกรรมการกองทุนที่จับฉลากออกถือว่าหมดวาระแรก

5. การเตรียมความพร้อมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุน

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีการเตรียมความพร้อมในด้านความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน โดยศึกษาจากเอกสารและที่สำคัญ คือ หน่วยงานพัฒนาชุมชนอำเภอสูงเนิน จัดฝึกอบรม เรื่อง เกี่ยวกับการดำเนินงานและการจัดทำบัญชีให้แก่คณะกรรมการกองทุน

6. เงินกองทุน 1 ล้านบาท

เงิน 1 ล้านบาท กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้รับเงินโอน 1 ล้านบาท วันที่ 24 กันยายน 2544 โดยนำเงินกองทุน 1 ล้านบาทนี้ไปฝากธนาคารออมสิน สาขาสูงเนิน โดยฝากเป็นบัญชีประเภทเพื่อเรียกใช้ ชื่อว่า กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 บัญชีเลขที่ 06-4306-20-047320-7 นอกจากเงินกองทุน 1 ล้านบาทแล้วยังมีเงินสะสมประเภทอื่นๆ ดังนี้ เงินค่าธรรมเนียมนิยมแรกเข้า จำนวน 2,000 บาท ได้มาจากเงินสมาชิกเข้าของสมาชิกแต่ละคน เก็บรักษาโดยผ่านธนาคารออมสิน

7. เงินสะสมอื่น ๆ ตามระเบียบฯ หมวด 6 ข้อ 23 (2-18)

กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีเงินสะสมอื่น ๆ ดังนี้

- เงินค่าธรรมเนียมนิยมแรกเข้า 2,000 บาท โดยไม่ได้นำไปเปิดบัญชีออมทรัพย์

8. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ซื่อนางสาวณัฐภรดา หวยสูงเนิน จบการศึกษาปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต (กรุงเทพฯ) มีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลกุดจิก อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นบัณฑิตบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ได้เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2544 โดยมีหน้าที่ประเมินผลกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและเก็บข้อมูลภายในหมู่บ้าน เช่น ข้อมูลของจำนวนเงินกู้ที่อนุมัติให้แก่ผู้กู้แต่ละราย ข้อมูลที่เกี่ยวกับหมู่บ้านด้านต่าง ๆ

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการ

1. การจัดทำระเบียบกองทุน โดยศึกษาระเบียบกองทุนจากหมู่บ้านอื่น ๆ ด้วยการประชุมคณะกรรมการหมู่บ้าน และผู้ใหญ่บ้านในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านขึ้นมา ผู้ที่มีส่วนในการจัดทำมีดังนี้

1. นายกล พุทธรักษา
2. ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
3. คณะกรรมการหมู่บ้าน
4. มัคทายกในหมู่บ้าน
5. พัฒนาการอำเภอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล

สำหรับปัญหาในการจัดทำระเบียบ คือ ต้องไปหาระเบียบกองทุนหมู่บ้านจากหมู่บ้านอื่น ๆ เพื่อที่จะได้เอามาทำระเบียบของหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ระยะทางไกล หรือไม่ก็ต้องไปเอามาจากพัฒนากรอำเภอ

2. การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนกองทุน กระบวนการจัดทำเอกสารในการขอขึ้นทะเบียนจะมีผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขตำบล คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งวิธีการในจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียนนั้น ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมา เพื่อคัดเลือกที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ร่วมกันจัดทำเอกสารพร้อมทั้งรับค่าธรรมเนียมและเปิดบัญชีเงินฝาก ปัญหาที่เกิดขึ้นคือสมาชิกไม่ยอมมาประชุมในการจัดทำทะเบียน ทำให้เกิดการจัดทำเอกสารซ้ำและไม่พร้อมเพรียงกัน

3. กระบวนการทำบัญชีกองทุน ระบบบัญชีกองทุน คณะกรรมการกองทุนจะมอบหมายหน้าที่ในการจัดทำบัญชีให้เหรียญกษาปณ์, รองประธานกองทุนและคณะกรรมการกองทุน เพื่อให้การดำเนินงานของกองทุนเป็นไปด้วยความเป็นระเบียบ ซึ่งบัญชีที่จัดทำขึ้น มี 7 บัญชีคือ

1. สมุดบัญชีรายรับกองทุน 1 ล้านบาท

2. สมุดบัญชีรายจ่ายกองทุน 1 ล้านบาท
3. สมุดทะเบียนคุมคำขอกู้
4. สมุดทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว
5. สมุดทะเบียนสมาชิก
6. ทะเบียนคุมเงินฝากสั่งจะ
7. ทะเบียนเงินค้ำหุ้น

ซึ่งระบบบัญชีมีการจัดทำอย่างรอบคอบ รายงานต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้าของฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านทุก 3 เดือน หรือทุกรอบปี ภายใน 120 วันนับแต่วันที่สิ้นปีบัญชี ปัญหาที่พบในการจัดทำคือไม่มีความร่วมมือในการจัดทำและไม่ค่อยสนใจและไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี

4. กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก ช่วงเวลาในการรับสมัครประมาณเดือนมิถุนายน 2544 จากนั้นจะมีการคัดเลือกผู้สมัครว่าสมาชิกมีทะเบียนบ้านอยู่ในหมู่บ้านหรือไม่และเอกสารของผู้ครบหรือไม่ เนื่องจากการรับสมัครต้องรับสมาชิกก่อนล่วงหน้าที่จะมีการกู้เงินไม่เช่นนั้นจะเกิดความวุ่นวาย

ค่าธรรมเนียมการสมัครต้องจ่ายค่าหุ้นแรกเข้า เมื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกจะแจ้งให้บุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสตกใด หมู่ที่ 3 สามารถกระทำได้โดย

1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
2. สามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจ
3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะพิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก

ปัญหาและอุปสรรคคือชาวบ้านไม่รู้วิธีการในการสมัคร ผู้สมัครมีทะเบียนบ้านอยู่ที่อื่น ค่าธรรมเนียมแพงเกินไปและช่วงเวลาในการสมัครก็สั้นเกินไป

สำหรับการหมดสมาชิกภาพของสมาชิกกองทุนเกิดขึ้น โดย

1. ตาย
2. ลาออกหรือได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการ
3. วิกลจริตจิตฟั่นเฟือนหรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนน 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม

5. จงใจฝ่าฝืนกฎระเบียบของกองทุน หรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ ให้ ความช่วยเหลือไม่ว่าด้วยประการใด

6. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก

7. นำทรัพย์สินของกองทุน ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้

8. มีลักษณะหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6

ประเภทสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ประกอบด้วยอาชีพเกษตรกรเป็นหลักอาชีพรองลงมาก็เป็นอาชีพเลี้ยงสัตว์และกลุ่มค้าขาย เหตุผลเพื่อต้องการให้การดำเนินการของ กองทุนหมู่บ้านเป็นไปด้วยความมีประสิทธิภาพช่วยให้สามารถแยกกลุ่มสมาชิกให้เป็นระเบียบ

ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 สมาชิกทั้งหมด 103 คน แต่ไม่ได้กู้เงิน 45 คน สมาชิกที่กู้เงิน รวม 55 คน

5. กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน ความสามารถในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอีกอย่าง คือการมีกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน เช่น ขั้นตอนการขอกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้าน การคัดเลือกผู้กู้การโอนเงินให้ผู้กู้ การรับชำระเงินคืน ซึ่งมีกำหนดอยู่ใน ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3

5.1 การคัดเลือกผู้กู้ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ต้องเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ตามข้อบังคับกองทุน
2. โครงการต้องเป็นไปได้ตามข้อเท็จจริง มีตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน มีความเสี่ยงต่อการลงทุนน้อยมากและเห็นชัดเจนว่าคุ้มแก่การลงทุน
3. พิจารณาโครงการขอกู้ยืมของสมาชิกผู้ด้อยโอกาสก่อนเป็นอันดับแรก
4. พิจารณาโครงการของสมาชิกรายต่อไป อย่างทั่วถึงและเป็นธรรมเหตุผล เพื่อให้สมาชิกกองทุนที่ฐานะยากจนให้ได้มีเงินทุนในการประกอบอาชีพต่อไปได้และมีเงินหมุนเวียนให้กับครอบครัว

5.2 ขั้นตอนการกู้ยืมดังนี้

1. สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้จากกองทุน ต้องจัดทำแบบคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน หลักฐานการขอผู้กู้สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านอย่างละ 1 ชุด โดยยื่นคำขอกู้กับคณะกรรมการกองทุน
2. คณะกรรมการมีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งไม่เกิน 20,000 บาท
3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีมติอนุมัติเงินกู้ยืมตามคำขอทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทึกความเห็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารทราบโดยเร็ว

4. ให้ผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคารและแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้กับคณะกรรมการกองทุนทราบ

ปัญหาและอุปสรรคที่พบ ก็คือ สมาชิกกองทุนที่จะกู้เงินจะเขียนโครงการไม่เป็นบางคนที่อยากจะกู้เงินเกินวงเงินที่ระเบียบตั้งเอาไว้

5.3 การโอนเงินให้กู้

การโอนเงินเข้าบัญชีให้ผู้กู้ธนาคารจะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่โอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ความเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน สมาชิกที่กู้เงินต้องแจ้งหมายเลขบัญชีให้กับทางธนาคารทราบล่วงหน้า ปัญหาที่พบคือ สมาชิกที่กู้เงินไม่แจ้งให้ทางธนาคารทราบ หมายเลขบัญชีก็จะช้าในการโอนเงินเข้าบัญชี

ขั้นตอนการรับชำระหนี้ มีดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนต้องแจ้งให้ทางสมาชิกทราบล่วงหน้า
2. การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ให้นำ

เงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ณ ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนไปมอบกับคณะกรรมการกองทุน เพื่อใช้ในการจัดทำบัญชีหรือคำนวณการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

3. ในกรณีที่ผู้กู้เงินผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาผู้กู้เงินให้ผู้กู้เงินเสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระบุหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้อย่างแน่นอน สำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระเงินแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้

6. การส่งเสริมการใช้เงินกู้

6.1 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ การส่งเสริมการใช้เงินกู้ เนื่องจากอาชีพส่วนใหญ่ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นอาชีพเกษตรกรรมมีผู้แนะนำในด้านการเกษตรอำเภอจะแนะนำกับชาวบ้านในเรื่องการใช้ปุ๋ย ยาฆ่าหญ้า เมล็ดพันธุ์พืช และทุกครั้งที่ชาวบ้านไปติดต่อก็จะให้คำแนะนำ ให้ความรู้ บางครั้งก็จะมีบริษัทเอกชนที่เข้ามาหมู่บ้านมาขายวัตถุดิบในการผลิต และให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของทางบริษัท โดยทางบริษัทจะนำสิ่งของที่จะมาขายในช่วงที่ทำการเพาะปลูก โดยมีวิธีคือ การเข้าหาชาวบ้านโดยตรง

6.2 การช่วยหาตลาด เมื่อทำการเก็บเกี่ยวการผลผลิตชาวบ้านจะขายผลผลิตที่สถานที่รับซื้อพืชไร่อยู่ในตำบลทุกชนิด และอยู่ในอำเภอซึ่งชาวบ้านจะเป็นผู้หาตลาดกันเองไม่มีวิธีการส่งเสริมการตลาดเนื่องจากผลผลิตส่วนใหญ่เป็นผลผลิตส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรโดยปัญหาของเกษตรกรคือ ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาตกต่ำและสินค้าล้นตลาด

7. การตรวจสอบการใช้เงินกู้

คณะกรรมการสามารถตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของเงินกู้ที่สมาชิกได้กู้ยืมไปโดยมีผู้ที่ตรวจสอบคือ คณะกรรมการที่มีตำแหน่งฝ่ายตรวจสอบ ฝ่ายติดตามประเมินผล และเหรียญกษาปณ์ โดยมีวิธีการตรวจสอบดังนี้คือ ฝ่ายตรวจสอบและติดตามผลจะติดตามตรวจสอบสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ไปแล้วว่าสมาชิกได้รับอนุมัติเงินกู้ไปแล้วว่าสมาชิกนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้หรือไม่ ถ้าไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการกองทุนจะเชิญสมาชิกมาให้คำชี้แจงหากคำชี้แจงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะเชื่อถือได้ คณะกรรมการจะสั่งระงับโครงการและให้สมาชิกคืนเงินกู้ยืมให้แก่กองทุนทันที ปัญหาที่พบคือสมาชิกจะนำเงินที่กู้ไปประกอบอาชีพที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

8. การจัดทำรายงานของคณะกรรมการ และเผยแพร่ผลการดำเนินงาน

8.1 การจัดทำรายงานและเผยแพร่การดำเนินงาน ประเภทรายงานที่จัดทำ ได้แก่ บัญชี ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สรุปรายชื่อที่เข้าร่วมประชุมสมาชิก

8.2 วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน คือ จะมีการประชุมกันในหมู่บ้านว่ามีเงินในบัญชีเท่าไร เป็นการรายงานให้สมาชิกกองทุนได้ทราบ

8.3 เมื่อสิ้นปีทางบัญชีแล้ว คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะมีการจัดสรรผลประโยชน์ ต่าง ๆ ที่ได้จากเงินกองทุนหมู่บ้านตามระเบียบกองทุนหมู่บ้านให้สมาชิกทราบ

9. การจัดสรรผลประโยชน์

9.1 เป็นทุนการศึกษา

9.2 เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก

9.3 เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน

9.4 เป็นเงินคอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน

9.5 เป็นทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน

วงเงินในการจัดสรร ข้อ 1 – 5 ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านกำหนด

10. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน

สร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วยของเครือข่ายอาชีพเกษตร ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์ กลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่ายจะประกอบด้วย ผู้นำหมู่บ้านคือ กำนัน อบต. กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน กลุ่มอสม. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน วิธีการสร้างเครือข่ายคือจะมีระดับตำบล ระดับหมู่บ้านได้จัดทำเครือข่ายของแต่ละหมู่บ้านความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจ และยังไม่มีส่วนร่วมเท่าที่ควร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดให้มีเครือข่ายก็จะได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งในกลุ่ม และในกลุ่มองค์กรอื่น ๆ ด้วย ช่วยร่วมกันคิดร่วมกันทำ และมีความรู้เพิ่มขึ้นอีกด้วย ปัญหาที่เกิดขึ้นคือการประสานงานระหว่างบัณฑิตกับชาวบ้าน ชาวบ้านมีการแสดงความคิดเห็นน้อยและไม่กล้าแสดงออก ไม่มีเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิต

1. จำนวนสมาชิกกองทุน

จำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มีจำนวนสมาชิกเดิม 100 คน จำนวนสมาชิกที่มีอยู่ปัจจุบันมีจำนวน 103 คน

ตารางที่ 4.8 จำนวนสมาชิกกองทุนบ้านสลักไค หมู่ที่ 3

วันเดือนปี	จำนวนครัวเรือน			จำนวนคน		
	ทั้งหมด	ที่เป็นสมาชิก	%	ทั้งหมด	ที่เป็นสมาชิก	%
1. วันแรกตั้ง (16 สิงหาคม 2544)	178	100	56.19	780	100	12.82
2. 6 สิงหาคม 2545	178	103	57.86	780	103	13.20

จำนวนสมาชิกวันแรกตั้งกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนสมาชิก 10 คนคิดเป็นร้อยละ ของจำนวนคนในหมู่บ้าน และเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2545 มีสมาชิกสมัครเพิ่มอีก 3 ราย ดังนั้น สมาชิกทั้งหมดมี 103 คน

2. จำนวนผู้ได้กู้เงิน ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 รายชื่อผู้ขอกู้และผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน

ที่	ชื่อ - สกุล	อาชีพของผู้กู้	วงเงินกู้	จำนวนเงินที่อนุมัติ
1	นางทองดี โฉสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
2	นางวัลลีย์ วัคขุนทด	ทำนา	20,000	20,000
3	นายอำพร เนียมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
4	นายสุทร เนียมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
5	นางสอชิง เท้ชรสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000

ตารางที่ 4.9 รายชื่อผู้ขอกู้และผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	อาชีพของผู้กู้	วงเงินกู้	จำนวนเงินที่อนุมัติ
6	นายส่ง เนียมสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
7	นายฉลอง น้อมสูงเนิน	การบริการ	20,000	20,000
8	นางมณีฉาย ไครสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
9	นายบุญเลิศ น้อมสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
10	นายเปลี่ยน เกี้ยวสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
11	นายแจ่ม ประจง	การบริการ	20,000	20,000
12	นางสำเรียง โถสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
13	นางพิมพ์ ทองสุข	ทำนา	20,000	20,000
14	นายหล่อ น้อมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
15	นางละม่อม เร่งสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
16	นางสำรวช ภูมิสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
17	นางวัฒนาพร ถีสุงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
18	นางสมควร ฝอยกระโทก	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
19	นายฉัตร โมรา	ทำนา	20,000	20,000
20	นางสำเรียง เบสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
21	นางอำพร เนียมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
22	นางประคอง หวยสูงเนิน	ค้าขาย	20,000	20,000
23	นายวัฒนะ บัตรสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
24	นางศกามาศ อุลิศนันท์	ค้าขาย	20,000	20,000
25	นายโม เอี่ยมสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
26	น.ส.บุปผา เพ็ชรสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
27	นางลำจาน กิติไกรศรี	ทำนา	20,000	20,000
28	นายอำนาจ โทสูงเนิน	การบริการ	20,000	20,000
29	นางสมใจ ทาวี	ค้าขาย	20,000	20,000
30	นางเดือนใจ สวัสดิ์	ทำนา	20,000	20,000
31	นางพร้อม เขียวโคกกรวด	ทำนา	20,000	20,000

ตารางที่ 4.9 รายชื่อผู้ขอและผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน (ต่อ)

ที่	ชื่อ - สกุล	อาชีพของผู้กู้	วงเงินกู้	จำนวนเงินที่อนุมัติ
32	นายย่อม รุนสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
33	นางอรุณ รุนสูงเนิน	บริการ	20,000	20,000
34	นางบุญช่วย วังเทแก้ว	ค้าขาย	20,000	20,000
35	นายบุญ เคลือบสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
36	นางจิราพร ศิลป์	เลี้ยงสัตว์	10,000	10,000
37	นายทั้ง ถ่อสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
38	นางสำราญ แป้วสูงเนิน	ทำนา	5,000	5,000
39	นางหนู เสนาสูงเนิน	ทำนา	15,000	15,000
40	นายเชียว ขุนสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
41	นางวิไลลักษณ์ ตระภาพร	ค้าขาย	20,000	20,000
42	นางพิกุล บุญศรี	การบริการ	20,000	20,000
43	นางวัชระ เนียนสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
44	นางรวน แหม่มสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
45	นายสนาม บุญภักดี	ทำไร่	20,000	20,000
46	น.ส.ณัฏฐา เพชรสูงเนิน	ทำนา	20,000	20,000
47	นายประเชิญ ชมโคกกรวด	การบริการ	20,000	20,000
48	นายสุวรรณ แก้วประดิษฐ์นันต์	เลี้ยงสัตว์	20,000	20,000
49	นางคำ มีชัย	เลี้ยงสัตว์	5,000	20,000
50	น.ส.ทองพูน มนตรี	เลี้ยงสัตว์	10,000	10,000
51	นางแป้น ทันสมัย	ทำนา	10,000	10,000
52	นางทองมาก ทวยคอย	ทำนา	10,000	10,000
53	นางนุรัตน์ เบสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	10,000	10,000
54	นางอรุณ ชูคสูงเนิน	เลี้ยงสัตว์	10,000	10,000
55	นายพรศักดิ์ แผลมกระโทก	ทำนา	10,000	10,000

3. ยอดเงินที่ให้กู้

ตารางที่ 4.10 จำนวนผู้ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้าน

กลุ่ม	จำนวนผู้ยื่นขอกู้	จำนวนผู้ได้รับ	ผู้ได้รับอนุมัติต่อ	จำนวนเงินที่
		อนุมัติ	จำนวนสมาชิก	อนุมัติ
เกษตรกรรวม	26	26	1	265,000
ค้าขาย	9	9	1	180,000
เลี้ยวสัตว์	14	14	1	250,000
การบริการ	6	6	1	185,000
รวม	55	55	1	980,000

จากตารางที่ 4.10 จำนวนผู้ยื่นขอกู้อาชีพเกษตรกรรวมมีจำนวน 26 ราย ค้าขายจำนวน 6 รายและเลี้ยวสัตว์ 14 ราย การบริการ 6 ราย รวม 55 ราย ซึ่งได้รับอนุมัติทั้ง 55 ราย เท่ากับจำนวนผู้ยื่นคำขอกู้ โดยมียอดเงินที่ให้กู้ 980,000 บาท

4. จำนวนผู้ชำระเงินกู้ตามกำหนด

การชำระหนี้กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 สมาชิกผู้กู้ทั้งหมด 55 คน ทำสัญญาชำระหนี้แบบรายปี แต่มีสมาชิกมาชำระหนี้ก่อนกำหนด 10 รายดังนี้

ตารางที่ 4.11 รายละเอียดการชำระคืนเงินกู้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3

ที่	ชื่อ - สกุล สมาชิก	เงินต้น	ดอกเบี้ย	รวมเป็นเงิน
1	นายหล่อ น้อมสูงเนิน	20,000	900	20,900
2	นายบุญเลิศ น้อมสูงเนิน	20,000	900	20,900
3	นายสุรธ เนียมสูงเนิน	20,000	900	20,900
4	นางวัลลีย์ วัคขุนทด	20,000	900	20,900
5	นางสำเรียง เบสูงเนิน	20,000	900	20,900
6	นายจักร โมรา	20,000	900	20,900
7	น.ส. บุปผา เทีชรสูงเนิน	20,000	900	20,900
8	นายฉลอง น้อมสูงเนิน	20,000	900	20,900
9	นางสมควร ฝอยกระโทก	20,000	900	20,900
10	นางพิมพ์ ทองสุข	20,000	900	20,900
	รวม	200,000	9,000	209,000

จากตารางที่ 4.11 มีการชำระหนี้เป็นจำนวนเงินต้น 200,000 บาท ดอกเบี้ย 9,000 บาท ยอดเงินกู้ (เงิน 1 ล้านคงค้างชำระ) 780,000 บาท

5. ยอดเงินชำระคืนตามกำหนด เนื่องจากสมาชิกทั้งหมด 55 ราย ทำสัญญาแบบรายปี จึงยังไม่ถึงกำหนดชำระคืน

6. กองทุนสะสม ณ เดือนกรกฎาคม กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ยังไม่มีเงินสะสมประเภทต่าง ๆ ตามระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

7. การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 พบว่าส่วนหนึ่งนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์

8. ทศนคติของชุมชนต่อกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก / ลบ

8.1 ทศนคติต่อกองทุนหมู่บ้านเชิงบวก สำหรับกองทุนหมู่บ้านที่ทางรัฐบาล นำมาให้แก่หมู่บ้าน ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่นำไปประกอบอาชีพเกษตรและเอาไปหมุนเวียนให้กับครอบครัวสามารถพัฒนาชาวบ้านความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ดีขึ้น ไม่ต้องไปหาแหล่งเงินกู้ที่อื่นที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง ชาวบ้านมีความกระตือรือร้นมากที่รู้ว่าจะมีเงินกองทุนหมู่บ้านมาลงทุนเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับตนเองและมีความสามัคคีในหมู่คณะสามารถเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ

8.2 ทศนคติต่อกองทุนหมู่บ้านเชิงลบ สมาชิกบางคนมีทัศนคติต่อกองทุนหมู่บ้านว่าเมื่อมีเงินกองทุนจะทำให้ชาวบ้านเกิดหนี้สินเพิ่มขึ้นอีก บางคนอยากกู้มาก ๆ พอกู้ได้น้อยจึงไม่พอใจ ทำให้เกิดความวุ่นวายในหมู่บ้าน

8.3 ทศนคติต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก คณะกรรมการทำหน้าที่ได้ดีมีข่าวสารอย่างไรก็จะนำมาชี้แจงให้กับสมาชิกกองทุนทราบในที่ประชุม การประสานงานกับทางอำเภอทำได้ดี

8.4 ทศนคติต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงลบ ความรู้สึกของชาวบ้านที่มีต่อคณะกรรมการส่วนใหญ่คือกรรมการกองทุนหมู่บ้านไม่ค่อยสนใจในหน้าที่ของตนเองไม่มีความรับผิดชอบ จะทำงานเพียงบางคนเท่านั้นไม่มีความสามัคคี

8.5 ทศนคติของชุมชนต่อบัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เห็นด้วยและคิดว่าดีที่มีบัณฑิตมาช่วยงานกองทุนหมู่บ้าน

9. การเกิดเครือข่ายของค์กรการเรียนรู้

ชาวบ้านสลักไค มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้ง 3 เครือข่าย คือ กลุ่มเกษตรกร เครือข่ายกลุ่มค้าขาย เครือข่ายกลุ่มเลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีกลุ่มคนที่เข้าร่วมเครือข่ายเป็นคนในหมู่บ้านสลักไค เอง รวมทั้งได้มีการเกิดเครือข่ายของค์กรการเรียนรู้ระดับอำเภอ ทั้งโดยรวมแล้ว

ด้วยการมีคณะกรรมการระดับอำเภอซึ่งมีผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีการประสานงานเชื่อมโยงกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 จำนวน 15 คน คนที่ทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงภายในและระหว่างหมู่บ้านและตำบล โดยมีหน้าที่เตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจซึ่งจะมีรายละเอียดวิธีการในการเตรียมความพร้อมทั้งกล่าวถึงหน่วยงานที่เข้าไปเตรียมความพร้อม เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม เมื่อบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ได้รับอนุมัติเงินกองทุนหมู่บ้านและมีเงินทุนสะสมมาแล้วนั้น ก็ได้มีการสร้างเครือข่ายของโครงการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3

10. ความสามารถในการพึ่งพาตนเอง

ชาวบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ได้มีกระบวนการพึ่งพาตนเองโดยมีการเรียนรู้และคิดแก้ปัญหาของตนเองโดยเริ่มตั้งแต่การมีกระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน ระบบบัญชีกองทุนหมู่บ้าน กิจกรรมที่เกี่ยวกับสมาชิก กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ และการจัดสรรผลประโยชน์

11. ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตารางที่ 4.12 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน

ตัวชี้วัด	จำนวน (ความถี่)	รวม ความถี่	ร้อยละ	รวม ร้อยละ	หมายเหตุ
ความสามัคคี					
มาก	12		47		ความสามัคคี
ปานกลาง	15		50	100	อยู่ในระบบ
น้อย	3		3		ปานกลาง
ความซื่อสัตย์					
มาก	12	30	40		ความซื่อสัตย์
ปานกลาง	15		50	100	อยู่ในระดับ
น้อย	3		10		ปานกลาง
การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
มาก	13		43		การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ปานกลาง	14	30	47	100	อยู่ในระดับ
น้อย	3		10		ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	จำนวน (ความถี่)	รวม ความถี่	ร้อยละ	รวม ร้อยละ	หมายเหตุ
การขกย่องคนทำความดี					
มาก	13		43		การขกย่องคน
ปานกลาง	15	30	50	100	ทำความดีอยู่ใน
น้อย	3		10		ระดับปานกลาง
สมาชิกในชุมชน โอกาสหา ความรู้เพิ่ม					
ใช่	30	30	100	100	สมาชิกทุกคน มีโอกาสหา ความรู้เพิ่ม
ไม่ใช่					
สมาชิกในชุมชนมีอาชีพ สามารถเลี้ยงตัวเองได้					
เพิ่มขึ้น					จำนวนสมาชิก ในชุมชนที่มี อาชีพสามารถ เลี้ยงตัวเองได้
เท่าเดิม	30	30	100	100	เพิ่มขึ้น
ลดลง					เท่าเดิม
ครอบครัวในชุมชนมีความ อบอุ่นพร้อมหน้า รักใคร่					
เพิ่มขึ้น					ครอบครัวใน ชุมชนมีความ อบอุ่นพร้อม หน้า รักใคร่กัน
เท่าเดิม					เพิ่มขึ้น
ลดลง	30	30	100	100	เท่าเดิม
ในชุมชนมีการรวมตั้งตั้ง องค์กรประชาชน					
เพิ่มขึ้น					ในชุมชนมีการ รวมตั้งตั้ง องค์กร
เท่าเดิม	30	30	100	100	ประชาชน
ลดลง					เท่าเดิม

ตารางที่ 4.12 ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน (ต่อ)

ตัวชี้วัด	จำนวน (ความถี่)	รวม ความถี่	ร้อยละ	รวม ร้อยละ	หมายเหตุ
ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำโดยการประชุม					ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนโดยการ
มาก	7		23		ประชุมในระดับ
ปานกลาง	20	30	66	100	ปานกลาง
น้อย	3		11		
ชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม					
ยุติธรรม					
ใช่	26		86.6		ในชุมชนมีผู้นำ
ไม่ใช่	0	36	0	100	ที่มีคุณธรรม
ไม่แน่ใจ	4		13.4		ยุติธรรมระดับดี
ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชน โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน					ชุมชนสามารถ
ใช่	25		83.3		ร่วมกันแก้
ไม่ใช่	5	30	63.7	100	ปัญหาได้โดยมี
					แผนงานที่คิด
					โดยสมาชิกใน
					ชุมชน

2.2 ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ โดยการทำการสำรวจของสมาชิกผู้ดูแลรายมาเป็นตัวประเมิน

กรณีที่ 1 นายตำรวจ ภูมิสูงเนิน

อาชีพหลักและอาชีพรอง คือ เกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ผลการประกอบอาชีพปัจจุบันการประกอบอาชีพการเกษตรก็พอกินพอใช้ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ บางวันก็รับจ้างบ้างพอมีกองทุนหมู่บ้านก็ทำให้มีทุนหมุนเวียนเพิ่มขึ้นอีก

ปัญหาในการประกอบอาชีพคือไม่มีทุนในการประกอบอาชีพและสภาพดินฟ้าอากาศไม่อำนวย

ตารางที่ 4.13 สมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 3 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 2 คน มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อ - สมาชิก	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว
1. นายสุวรรณ ภูมิสูงเนิน	52	แต่งงาน	ป. 4	หัวหน้าครอบครัว
2. นางสาวชวย ภูมิสูงเนิน	49	แต่งงาน	ป. 4	ภรรยา
3. น.ส.จริยา ภูมิสูงเนิน	21	โสด	ปวส.	บุตร

ครอบครัวมีบ้านเป็นของตนเอง มีรายได้ 6,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีความเพียงพอที่จะใช้จ่าย โดยที่ไม่มีหนี้สินก่อนการกู้เงินกองทุน ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 20,000 บาท

วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงิน เพื่อที่จะนำเงินไปประกอบอาชีพสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวเช่น ทำนา เป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน โดยมีที่ดินใกล้กับหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพ คือ วัตถุประสงค์ ในการประกอบอาชีพคือเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง

ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพได้จากการทำนาก่อนมีความรู้ด้านปลูก ไล่ปุ๋ย ไถไร่อย่างไร อาศัยประสบการณ์ที่ทำมา รวมทั้งจำนวนสมาชิกภายในครอบครัวอีก 2 คน รวมเป็น 13 คน

รายละเอียดการใช้จ่ายเงินกู้ จากจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ เป็นเงิน 20,000 บาท ได้นำมาลงทุน

ซื้อปุ๋ย	เป็นเงิน	4,000 บาท
ซื้อเมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน	5,000 บาท
ค่าไถนา	เป็นเงิน	5,000 บาท
ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	6,000 บาท

การหาความรู้เพิ่มเติม คือ ผู้กู้ทำแต่อาชีพอย่างเดียวไม่ทำอย่างอื่น ไม่มีโอกาสที่จะหาความรู้เพิ่มเติม และไม่มีการหาตลาด ไม่มีการทำบัญชีค่าใช้จ่าย

ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ผลโดยตรง)

การนำเงินไปประกอบอาชีพเกษตรคือ ปลูกข้าว เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับครอบครัว และเป็นทุนหมุนเวียนอีกด้วยและก็ใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของโครงการด้วยด้าน ประสพการณ์ผู้กู้ต้องมีความรู้ในด้านการประกอบอาชีพนี้ด้วย เงินกู้ี้ต้องทำให้ถูกวิธีของการเงินกู้เงิน บางครั้งก็จะมีเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอมาให้ความรู้บ้าง

การยอมรับของชุมชน สมาชิกในชุมชนมีการยอมรับมาก เพราะมีเงินกองทุนเข้ามาจะได้มีเงินมาเป็นทุนประกอบอาชีพ เมื่อถึงเวลาที่จะพยายามหาส่งคืนเงินได้

ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ (โดยอ้อม)

ส่วนใหญ่ก็จะนำเงินนี้ไปประกอบอาชีพเกษตรบ้างใช้ในด้านอื่น ๆ ด้วย นอกเหนือจากวัตถุประสงค์นี้อาจจะไปซื้อทีวี รถจักรยานยนต์ด้วยเป็นต้น ประสพการณ์ด้านเกษตรที่ทำมานานแล้วและเป็นอาชีพของตนเองด้วยจึงมีความชำนาญ

การที่นำเงินกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้สมาชิกกองทุนหรือชาวบ้านเกิดการไม่ยอมรับได้ คณะกรรมการมีสิทธิ์ที่จะยกเลิกสัญญาและเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างชำระคืนได้เต็มจำนวน

กรณีที่ 2 นางทองดี โฉสูงเนิน

อาชีพหลักและอาชีพรอง คือทำการเกษตร และรับจ้าง ผลการประกอบอาชีพปัจจุบัน การประกอบอาชีพเต็มไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ครอบครัวต้องกู้ยืมจากนายทุนนอกระบบมาใช้จ่าย

ปัญหาในการประกอบอาชีพคือผลผลิตทางการเกษตรได้ผลผลิตต่ำ ภาวะฝนแล้ง

ตารางที่ 4.14 สมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 3 คน เป็นชาย 2 คน มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อ - สมาชิก	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว
1. นายติ โฉสูงเนิน	52	แต่งงาน	ป. 4	หัวหน้าครอบครัว
2. นางทองดี โฉสูงเนิน	49	แต่งงาน	ป. 4	ภรรยา
3. นายอรุณ โฉสูงเนิน	21	โสด	ม. 6	บุตร

ครอบครัวมีบ้านเป็นของตนเอง มีรายได้ 12,000 บาทต่อเดือน ได้รับอนุมัติให้กู้
จำนวน 20,000 บาท

วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงิน เพื่อที่จะนำเงินไปประกอบอาชีพเกษตร เพื่อสร้างรายได้
ให้กับตนเองและครอบครัว โดยใช้บริเวณท้ายหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 เป็นสถานที่ประกอบ
อาชีพ

วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพคือ ถังฉลิตยา วัตถุประสงค์ในการประกอบอาชีพคือ
เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพได้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา
ว่าจะประกอบอาชีพอย่างไร มีวิธีการอย่างไร

รายละเอียดการใช้จ่ายเงินกู้ จากจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ เป็นเงิน 20,000 บาท ได้
นำมาลงทุน

ซื้อปุ๋ย 20 กระสอบ ๆ ละ 360 บาท	เป็นเงิน	7,200 บาท
จ่ายค่ารถไถ 10 ไร่ ๆ ละ 120 บาท	เป็นเงิน	1,200 บาท
ซื้อเมล็ดพันธุ์ 20 ถุง ๆ ละ 100 บาท	เป็นเงิน	2,000 บาท
ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	เป็นเงิน	6,000 บาท
ค่าน้ำมัน	เป็นเงิน	3,000 บาท
รวมเป็นเงิน	เป็นเงิน	19,400 บาท

ไม่มีการหาความรู้เพิ่มเติมใด ๆ และยังไม่มีความรู้ที่เข้ามาให้ความรู้กับชาวบ้านทั่วไปส่วน
การหาตลาดนั้นเนื่องจากผลผลิตเป็นผลผลิตทางการเกษตรก็จะเป็นพวก ข้าว ไม่มีการทำบัญชีราย
รับรายจ่ายใด ๆ เนื่องจากยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชี

ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ผลโดยตรง)

เมื่อได้รับอนุมัติเงินกองทุน ก็นำเงินส่วนนี้ไปประกอบอาชีพด้านการเกษตรโดยไป
เพื่อที่จะได้ต้นทุนหมุนเวียนในครอบครัวและพัฒนาอาชีพ ที่เราทำอยู่ให้มันดีขึ้นมากกว่าเดิม
แล้วก็ทำตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เราได้เขียนต่อคณะกรรมการกองทุนด้วย เพื่อที่ได้ไม่คิด
สัญญาต่อกัน

ด้านประสบการณ์การที่ได้นำเงินไปประกอบอาชีพทำให้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการ
ซื้อเมล็ดพันธุ์ ยาปราบศัตรูพืช ปุ๋ย และเพราะเป็นเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และยังเป็นเงินทุนหมุนเวียน
ให้กับครอบครัวได้อีกด้วย

การยอมรับของชุมชน เงินที่ได้นำไปประกอบอาชีพนั้นได้ใช้ในการที่ตรงตามวัตถุประสงค์
ประสงค์ชาวบ้านและสมาชิกในกองทุนเกิดการยอมรับเมื่อได้นำเงินไปทำตามวัตถุประสงค์ และสามารถที่จะ
ใช้เงินต้นและดอกเบี้ยได้ ส่งเสริมความเป็นอยู่ของครอบครัวด้วย

ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ (โดยย่อ)

ได้นำเงินไปประกอบอาชีพในด้านการเกษตร เพื่อที่จะได้ต้นทุนในการประกอบอาชีพในครอบครัว อีกส่วนหนึ่งก็เอาไปใช้อ่างอื่นแทน ประสบการณ์ในการทำการเกษตรมากขึ้น มีทุนมากขึ้น

การให้การยอมรับว่าเราสามารถเลี้ยงครอบครัวได้เมื่อใช้เงินตามวัตถุประสงค์ การที่นำเงินกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้สมาชิกกองทุนหรือชาวบ้านเกิดการไม่ยอมรับได้เป็นผลเสียทั้งตนเองและกองทุน

กรณีที่ 3 นายเจดัม ประจง

อาชีพหลัก คือ ค้าขาย เพราะประกอบอาชีพเดียว ไม่มีอาชีพรอง ผลการประกอบอาชีพค้าขายก็ได้ผลกำไรดี มีพอกินพอใช้ สามารถเลี้ยงครอบครัวได้

ปัญหาในการประกอบอาชีพค้าขาย คือ ไม่มีเงินทุนหมุนเวียนในร้านมากพอจึงทำให้ของที่ขายในร้านมีไม่มากพอต่อความต้องการของลูกค้า

ตารางที่ 4.15 สมาชิกในครอบครัวมีทั้งหมด 4 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 1 คน มีรายละเอียดดังนี้

ชื่อ - สมาชิก	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว
1. นายเจดัม ประจง	55	สมรสแล้ว	ป. 6	หัวหน้าครอบครัว
2. นางสาวโรน ประจง	54	สมรสแล้ว	ป. 4	ภรรยา
3. นายอดิเรก ประจง	29	โสด	ปวส.	บุตร
4. นายจตุรงค์ ประจง	27	โสด	ปวส.	บุตร

ครอบครัวมีรายได้ประมาณ 20,000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในบ้าน ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 20,000 บาท

วัตถุประสงค์การกู้ยืมเงิน เพื่อนำเงินไปลงทุนค้าขาย ทำให้เกิดรายได้

รายละเอียดการใช้จ่ายเงินกู้ จากจำนวนเงินที่ได้รับอนุมัติ เป็นเงิน 20,000 บาท ได้นำมาลงทุน ดังนี้

ซื้อ โຕะเก๊าเพิ่ม	เป็นเงิน 2,000 บาท
ซื้อของมาขายในร้าน	เป็นเงิน 8,000 บาท

ซื้อคู่วางของ	เป็นเงิน 4,000 บาท
รวมเป็นเงิน	เป็นเงิน 14,000 บาท

ไม่มีการหาความรู้เพิ่มเติมใด ๆ เพราะมีความรู้เดิมอยู่แล้ว และมีประสบการณ์ในการค้าขายมานานแล้ว

ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (ผลโดยตรง)

เมื่อได้รับเงินอนุมัติจากกองทุนแล้ว ก็นำไปซื้อของมาขายในร้านเพิ่มเติม จากที่มีของเดิมอยู่แล้ว แล้วก็ทำตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่เราได้เขียนต่อคณะกรรมการกองทุนด้วย เพื่อที่จะได้ ไม่นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้เงินจากกองทุน

ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ (โดยอ้อม)

การนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้สมาชิกกองทุน หรือชาวบ้านเกิดการไม่ยอมรับ คณะกรรมการมีสิทธิจะยกเลิกสัญญา และเรียกเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยที่ค้างชำระคืนได้เต็มจำนวน

3. การประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้แต่ละอาชีพในหมู่บ้านสรุปได้ดังนี้

3.1 อาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่สมาชิกผู้กู้ ประกอบอาชีพทางด้านเกษตร ตั้งแต่ดั้งเดิมมาแล้วการกู้เงินไปทำธุรกิจ ก็เคยมีประสบการณ์อยู่แล้ว จึงไม่มีความเสี่ยงในการทำอาชีพเกษตร ผลผลิตที่ได้จากทำนา ทำไร่ จะนำไปขายที่ตลาดโดยที่ตลาดส่วนมากจะอยู่ในบริเวณใกล้เคียงหมู่บ้าน ซึ่งจะเป็นสถานที่รับซื้อพืชไร่ทั้งของเอกชนและของรัฐบาล บางครั้งก็มีเอกชนเข้ามารับซื้อถึงในหมู่บ้าน ส่วนการเลี้ยงสัตว์ คือ วัว สุกร ผลผลิตที่ได้ก็นำไปจำหน่ายซึ่งบางครั้งก็มีคนเข้ามารับซื้อถึงในหมู่บ้าน บางครั้งเช่น วัว ก็จำเป็นต้องนำไปขายที่ตลาดนัดโคกระบือ ในอำเภอหรือสถานที่ที่จัดตลาดนัด

3.2 อาชีพด้านค้าขาย ได้แก่ การขายของชำ การขายของชำในหมู่บ้าน เป็นอาชีพดั้งเดิมของผู้กู้อยู่แล้วเพียงแต่ผู้กู้จะนำเงินที่กู้ได้มาลงทุนเพิ่ม ลูกค้าส่วนมากกลุ่มผู้ซื้อก็จะเป็นชาวบ้านในหมู่บ้าน

3.3 อาชีพการบริการ เช่น เปิดอู่ซ่อมรถจักรยานยนต์ การเปิดอู่ของผู้กู้ คือ ผู้กู้มีประสบการณ์ในการซ่อมรถอยู่แล้ว เพียงแต่กู้เงินมาเพิ่มทุนในการประกอบกิจการลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวบ้านในหมู่บ้าน

4. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

4.1.1 การเกิดกองทุน พบว่า กองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท สามารถพัฒนาอาชีพมีการสร้างรายได้ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนเป็นอย่างดี มีผู้สนับสนุนให้เกิดกองทุน มีสมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือสมัครเป็นสมาชิกกองทุน

4.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า มีคณะกรรมการการบริหารกองทุน จำนวน 14 คนเป็นชาย 7 คน หญิง 7 คน คณะกรรมการจะช่วยกันสร้างระเบียบกองทุนขึ้นมา เมื่อผ่านการเห็นชอบจากสมาชิก และจะทำการบริหารและปฏิบัติไปตามนั้น ซึ่งการดำเนินงานของคณะกรรมการมีดังนี้ เช่น มีการประชุมของคณะกรรมการ การรับสมาชิก การจัดทำบัญชีปัจจุบัน การรับฝากเงิน ในส่วนที่เกี่ยวกับการพิจารณาการตัดสินใจ ในการปล่อยเงินกู้ จะมีระเบียบการขอกู้ ระเบียบการคิดดอกเบี้ย ซึ่งจำนวนผู้กู้ได้รับความพอใจกับการพิจารณาเงินกู้ในการบริหารกองทุน และมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน

4.1.3 การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง พบว่า มีความเข้าใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ตามชนบท มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบกิจการ และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ให้ครอบครัวมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งพาตนเองได้คิดในระดับหนึ่งโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ในการประกอบกิจการอีกทางหนึ่ง

4.1.4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า มีการกระตุ้นให้มีภูมิคุ้มกันระดับกองทุนโดยรวม มีภูมิคุ้มกันระดับกิจการของผู้กู้แต่ละคน โดยที่ผู้กู้แต่ละคนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้หลักการพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี ผู้กู้ และการที่คนมีความคิดในการดำเนินการประกอบอาชีพโดยคำนึงถึงการบริโภคเองและมีตลาดที่แน่นอน

4.1.5 การมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าเนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยให้มีกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนให้กับประชาชนในการประกอบกิจการภายในหมู่บ้าน เมื่อชาวบ้านมีเงินทุนในการประกอบกิจการแล้ว ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องอพยพออกไปทำงานต่างถิ่น ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนมากขึ้น มีการร่วมมือกันทำงาน แก้วใจและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ทำให้ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองในระดับหนึ่ง ก่อให้เกิดความเข้มแข็งภายในชุมชน

4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมาย

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก พบว่าจากการที่ได้รับเงินจัดสรรกองทุนหมู่บ้าน 1 ล้านบาท เข้ามาในหมู่บ้าน ทำให้ชาวบ้านมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และชาวบ้านที่กู้เงินไปลงทุนตามโครงการกองทุนหมู่บ้านที่เสนอขอกู้ได้ เมื่อชาวบ้านมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแล้วชาวบ้านจะนำเงินที่ได้ไปพัฒนาอาชีพของตนเองให้มีการพัฒนาเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการประกอบอาชีพของตนเองให้ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนั้นแล้วกองทุนหมู่บ้านก็มีเงินทุนสะสมเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุกเดือน ซึ่งได้จากการฝากเงินสงเคราะห์ของสมาชิกทำให้ชาวบ้านมีเงินออมเป็นการฝึกนิสัยการออมให้กับชาวบ้านได้อีกทางหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกันก็อาจก่อให้เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นกับสมาชิกผู้ที่ไม่สามารถทำตามโครงการของคนที่ยกขอกู้ได้จึงทำให้ไม่มีเงินมาชำระหนี้

จากการที่สมาชิกได้กู้เงินไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ตนเองมีประสบการณ์มาก่อนแล้วนั้น ทำให้มีรายได้ทั้งที่เป็นตัวเงินและสิ่งของมากขึ้นกว่าเดิม เพราะว่่าก่อนที่จะมีโครงการกองทุน 1 ล้านบาท เข้ามาในหมู่บ้านนั้นได้ใช้เงินตนเองลงทุนถ้าไม่พอก็ไปกู้เงินจากนายทุนนอกระบบที่มีดอกเบี้ยแพงเมื่อได้ผลผลิตแล้ว นำเงินไปใช้หนี้แล้วกำไรที่ได้ก็ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของครอบครัวแต่พอโครงการเข้ามาในหมู่บ้าน ขอกู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านไปลงทุนแล้วทำให้มีรายได้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะว่าดอกเบี้ยต่ำกว่าเงินทุนนอกระบบจากการที่ผู้กู้เงินมีรายได้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม ผู้กู้สามารถที่จะขยายกิจการเดิมของตนเองเพิ่มขึ้น ทำให้สถานะการเงินของครอบครัวดีขึ้นกว่าเดิม ก่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งได้พบว่าผู้กู้มีการพึ่งพาตนเองได้ เช่น มีความสามารถในการตัดสินใจในการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ได้ดีกว่าเดิม มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง และดำเนินการของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.2.2 ปัจจัยทางด้านลบ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 พบว่ากรรมการไม่มีประสบการณ์ทางด้านการจัดทำบัญชีและไม่ค่อยเข้าใจกฎระเบียบของกองทุนหมู่บ้านเท่าที่ควรรวมถึงความไม่พอใจของสมาชิกผู้ได้รับอนุมัติเงินน้อยไม่พอกับความต้องการ

4.3 ความเข้มแข็งของชุมชน

4.3.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด

1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคีกันมาก
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ปานกลาง
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดีมาก
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันปานกลาง
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม
6. สมาชิกในชุมชนสามารถเลี้ยงครอบครัวได้

7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ป้องกัน
8. ในชุมชนมีการตั้งกลุ่มหรือองค์กรประชาชน
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำปานกลาง
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็กและสตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส
11. ในชุมชนมีผู้นำ ที่มีคุณธรรมและยุติธรรม
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดย

สมาชิกในชุมชน

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปอภิปรายผล

จากการติดตามการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลฤๅษี อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 ผลการดำเนินงาน

กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ตำบลฤๅษี อำเภอสองเนิน จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการจัดสรรเงินเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2544 มีสมาชิกเริ่มแรก 100 ราย ต่อมา มีสมาชิกมาสมัครเพิ่ม 3 ราย รวมสมาชิกปัจจุบันมี 103 ราย แบ่งกลุ่มอาชีพผู้กู้ได้ดังสรุปต่อไปนี้

กลุ่มอาชีพผู้กู้	จำนวน (ราย)	รวมเงินกู้ (บาท)	ยอดชำระแล้ว (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (บาท)	ยอดคงเหลือ (บาท)
เกษตรกร	26	365,000	200,000	9,000	165,000
ค้าขาย	9	180,000	-		180,000
เลี้ยงสัตว์	14	250,000			250,000
การบริหาร	6	185,000			185,000
รวม	55	980,000	200,000	9,000	780,000

- ปัจจุบันมีสมาชิกที่ส่งเงินคืนแล้ว จำนวน 10 ราย เป็นเงิน 200,000 บาท อัตราดอกเบี้ย รวม 9,000 บาท

- สมาชิกทั้งหมด มี 103 ราย ได้อนุมัติเงินกู้ 55 ราย ยังไม่มีการกู้ 48 ราย

1.2 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3

การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 เป็นไปตามลักษณะเชิงบวก คณะกรรมการกองทุนและสมาชิก ตลอดจนกลุ่มผู้กู้เงินมีความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบกองทุนบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 มากขึ้นและเมื่อทุกฝ่ายปฏิบัติตามระเบียบกองทุนก็ย่อมทำให้ชุมชนมีความมีชีวิตภาพในการบริหารมากขึ้น ซึ่งแต่เดิมนั้นบ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ยังมีปัญหาในเรื่องการบริหารงานอยู่บ้างเนื่องจากคณะกรรมการยังไม่เคยมีประสบการณ์การบริหารกองทุนในลักษณะที่มีรูปแบบและเป็นระบบ แต่เมื่อเริ่มดำเนินการมาได้ระยะหนึ่งและจากการประชาสัมพันธ์กับกองทุนอื่น ๆ ทำให้การบริหารจัดการกองทุนคล่องตัวมากขึ้น

1.3 ผลกระทบของโครงการที่มีต่อชุมชน

จากการที่กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนแล้วนั้น ทำให้ประชาชนทุกครัวเรือน มีการตื่นตัวมีความหวัง และมีความกตริริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะประกอบกิจกรรม ส่งเสริมรายได้ของคน คณะกรรมการกองทุนเองก็มีความพยายามที่จะศึกษาวิธีการบริหารกองทุน และแลกเปลี่ยนความรู้กับกองทุนอื่น ๆ แต่สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การมีเงินทุนหมุนเวียน ทำให้เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นก็จริงแต่ปัญหาที่ตามมาอีกหนีไม่พ้นความขัดแย้งทางด้านความคิด เช่น การไม่พอใจของผู้กู้ บางคนกู้ได้ไม่เต็มอัตรา ทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของคณะกรรมการกองทุน

1.4 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยได้สร้างเครือข่ายองค์กรย่อยภายในชุมชน ได้แก่ กลุ่มสมาชิกประกอบอาชีพทำนา ทำสวน องค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและความเข้มแข็งแก่การดำเนิน โครงการตลอดจนการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

1.5 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย

คนในชุมชนมีครอบครัวที่อบอุ่นอยู่กันพร้อมหน้า พ่อ แม่ ลูก รู้จักหน้าที่ของตนเอง มีความเสียสละและเห็นอกเห็นใจกัน ชาวบ้านไม่อพยพออกไปทำงานต่างถิ่น มีอาชีพที่มั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข

1.6 ผลโดยตรงกับผลกระทบต่าง ๆ

1.6.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) เมื่อเวลาผ่านไปประมาณ 10 เดือน สมาชิกบางคนที่ถูกเงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถทำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นทุนและดอกเบี้ย ทำให้สามารถขยายกิจการให้เติบโต ส่งผลกองทุนหมู่บ้านเติบโตได้อีกต่อไป

1.6.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact) สมาชิกผู้กู้เงิน ได้นำเงินไปดำเนินการกิจการตามโครงการ สามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งขึ้นกว่าแต่ก่อน

1.6.3 ผลกระทบโดยอ้อม (Indirect Impact) ประชาชนในชุมชนมีวิถีชีวิตเปลี่ยนไปในทางที่พึงประสงค์ คือ มีการสร้างงานให้เกิดขึ้นในชุมชนทำให้สมาชิกในชุมชนมีงานทำ ไม่อพยพไปทำงานต่างถิ่นก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนหมู่บ้าน

2.1.1 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ยังมีข้อผิดพลาดอยู่เกี่ยวกับเรื่อง

เงินฝากสัจจะ เงินออม เพราะ ปัจจุบันนี้กองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ยังไม่มีเงินออมเงินฝากสัจจะ

2.1.2 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านสลักไค หมู่ที่ 3 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการให้ชัดเจน และโทษสำหรับคณะกรรมการให้ชัดเจน และโทษสำหรับคณะกรรมการที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของกองทุน

2.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

2.2.1 คณะกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง ว่าตนเองมีหน้าที่อะไร

2.2.2 คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกองทุน

2.2.3 คณะกรรมการมีส่วนหนึ่งที่ทำงานจริง แต่อีกส่วนหนึ่งไม่ทำงานเลย

2.2.4 เวลาสมาชิกยื่นคำขอกู้เงินจากกองทุน คณะกรรมการยังทำงานไม่เป็นระบบ ทำให้สมาชิกไม่อยากจะกู้เงิน เช่น เขียนใบขอกู้ สมาชิกยังไม่เข้าใจว่าจะเขียนอย่างไร สมาชิกบางคนก็เขียนไม่เป็นกรรมการไม่ค่อยจะแนะนำ จึงทำให้สมาชิกเกิดความเบื่อหน่ายไม่อยากจะกู้เงินจากกองทุน

2.3 ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

2.3.1 คณะกรรมการกองทุนควรติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาชีพของสมาชิกมาแนะนำให้สมาชิกได้มีความรู้ความเข้าใจ ที่จะพัฒนาอาชีพให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกมากขึ้น

2.3.2 ควรมีการจัดประชุมประชาคมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างกลุ่มอาชีพเดียวกันว่ามีปัญหาอะไร มีแนวทางการแก้ไขปัญหายังไง จึงทำให้ประสบผลสำเร็จในอาชีพของผู้คนนั้น ๆ

2.3.3 มีการติดตามผลของคณะกรรมการจริง ๆ ว่าสมาชิกกู้เงินไปพัฒนาอาชีพมีอุปสรรค หรือปัญหาอะไรหรือไม่ จะได้ช่วยสมาชิกแก้ไขปัญหาคได้

2.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย

2.4.1 ประเด็นที่น่าสนใจนำมาศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผลกระทบของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ก็ก่อให้เกิดความสามัคคีหรือขัดแย้งกัน ในชุมชน

2.4.2 อยากทราบถึงปัญหาจริง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้าน ว่าจริง ๆ แล้วชาวบ้านต้องการอะไรอยากให้เห็นหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเหลือในด้านใดบ้าง

2.4.3 อยากศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้มากกว่านี้

รายการอ้างอิง

- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. (2544). คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการ และการประเมินโครงการ. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2544). คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง. สำนักเลขาธิการ นายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2544). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและ บริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2544). ระเบียบคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2544. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ. (2545). ระเบียบคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2545. สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี และ สำนักงาน มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชา การจัดการธุรกิจชุมชน. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมิน โครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545 : บริษัท ศรีสยามพรินท์แอนด์แพคเกจ จำกัด.
- สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับปริญญาตรี และ สำนักงาน มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการ ประเมินเพื่อพัฒนา. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการและการประเมินโครง การ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ.2545 : ทัศนทองการพิมพ์.

สำนักมาตรฐานการศึกษา สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ กระทรวงศึกษาธิการ และ สำนักมาตรฐาน
ฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย. (2545). ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัย
ชุมชน. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการจัดการ และการประเมินโครงการ ตาม
โครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง พ.ศ.2545.
นนทบุรี : บริษัท เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

